

DRAUGAS

PERIODICALS
December 30, 2004
Vol. XCV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

95-IEJI METAI

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, GRUODŽIO - DECEMBER 30, 2004

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 12-29-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 249
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Labdaros darbai Sunny Hills, FL. Sėkminga paroda Cleveland, OH. Padėkos pietūs Apreiškimo parapijoje. 2 psl.

Ir rojus pavirto pragaru... Kalėdos — viešai ar slapta. Kalėdų dovana pasaulio lituanistikos centrams. 3 psl.

Įamžintas Tuskulėnų aukų atminimas. Konferencija rezistencijos kovų tema. 4 psl.

Muzikui Jonui Žukui iškeliavus Amžinybėn. 5 psl.

Cicero LB atsisveikino su 2004-aisiais. Nauji metai Čikagos miesto centre. „Dzimdži-Drimdži“ suaktis. 6 psl.

Sportas

* Antradienį septintą nesėkmę keturioliktosios atvirojo Latvijos ledo ritulio čempionato rungtynėse patyrė šeštą vietą aštuonių komandų turnyre užimanti Elektrėnų „Energija“. „Energijos“ ledo ritulininkai namuose net 1:8 pralaimėjo „Riga 18“ komandai. Garbės įvartį rungtynėse lietuviams pelnė Deividas Kazlauskas.

* Vienuoliktają pergalę Ispanijos ACB vyrų krepšinio lygos XV rato rungtynėse iškovojo Arvydas Macijauskas. „Tau Ceramica“ krepšininkai svečiuose 82:66 nugalėjo Lleida „Plus Pujol“ komandą. 17,5 minutės žaidęs A. Macijauskas pelnė 9 taškus, atkovojęs 2 ir perėmęs 1 kamuolį bei atliko 3 rezultatyvius perdavimus. Po šios pergalės „Tau Ceramica“ krepšininkai lieka trečioje vietoje ir tašku nusileidžia po 12 susitikimų laimėjusioms Madrido „Real“ ir Alicante „Etsa“ komandoms.

* Septynioliktają pergalę dvidešimt aštuntoje JAV NBA reguliariojo sezono rungtynėse iškovojo Cleveland „Cavaliers“ su Žydrūnu Ilgauskku. Cleveland krepšininkai svečiuose 111:102 nugalėjo Atlantos „Hawks“ komandą. Lietuvius nugalėtojams pelnė 20 taškų.

Naujausios žinios

* Organizuoto nusikaltamumo užkardymo įstatymas neprieštarauja Konstitucijai.

* Seimo pirmininkas pareiškė užuojautą stichinė nelaimė patyrusių šalių parlamentų vadovams.

* Po Naujųjų metų planuojama pradėti rekonstruoti dar vieną Gedimino prospektą atkarpą.

Valiutų santykis

1 USD — 2.533 LT
1 EUR — 3.452 LT

Seimo nariai nevengia atostogų darbo metu

Vilnius, gruodžio 29 d. (BNS) — Pietryčių Azijos pakrantėse siautėjusio cunamio išvengusį Seimo Socialdemokratų frakcijos narį Bronių Bradauską nemalonumai gali užklupti Lietuvoje, nes jis su žmona ir Maltos salos išsiiruose nepaisydami Konstitucinio Teismo išaiškinimo, kuriame teigiama, kad atostogos parlamentarams nepriklauso.

Socialdemokratas, kaip ir dar keletas Seimo narių, šio

draudimo nepaisė, jis neatsakė į ir telefono skambučius, trečiadienį rašo „Lietuvos rytas“.

Tuo tarpu du Seimo posėdžius praleidusi socialdemokratė Roma Žakaitienė jau sugrįžo po atostogų ir pirmadienį pasirodė parlamente. Buvusi kultūros ministrė tvirtina, jog buvo Lietuvoje, tačiau „Lietuvos ryto“ žiniomis ji su vyru ilsėjosi Egipte.

R. Žakaitienė atsisakė pa-

aiškinti, kodėl praleido plenarinius posėdžius.

B. Bradausko prašymą išleisti išvykti už Lietuvos ribų patvirtino Seimo valdyba. Į užsienį taip pat leista išvykti konservatorių Irenai Degutienėi bei Antanui Stasiškiui, Darbo partijos frakcijos nariui Stasiui Mikeliui.

Neoficialiomis žiniomis, I. Degutienė jau yra išvykusi atostogų. S. Mikelis į šiltus kraštus turėtų išvykti prieš Naujuosius metus.

Į kokią kelionę leidosi A. Stasiškis „Lietuvos rytui“ negalėjo atsakyti net Seimo Tėvynės sąjungos frakcijos seniūno pavaduotojas Jurgis Razma.

Kolegų kelionėmis nesidomėjo ir valdančiosios Seimo Socialdemokratų frakcijos seniūnas Juozas Olekas. Šis parlamentaras nežinojo, kodėl net keli jo vadovaujamų frakcijos nariai prieš Kalėdas nedalyvavo keliuose

Nukelta į 5 psl.

Apklausa: Baltijos šalių vadovams derėtų vykti į Maskvą

Vilnius, gruodžio 29 d. (BNS) — Baltijos valstybių vadovams derėtų priimti Rusijos federacijos prezidento Vladimir Putin kvietimą atvykti į Maskvą kitų metų gegužės 9-ąją švesti pergalės prieš nacistines Vokietiją, mano dauguma apklaustų Lietuvos gyventojų.

Tai rodo gyventojų apklausa, kurią agentūros užsakymu atliko Rinkos analizės ir tyrimų grupė RAIT. Gruodžio 2-5 dienomis tiesioginė apklausa būdų iš 1,100 16-74 metų šalies gyventojų nuomonė.

Paklausti, ar Lietuvos, Latvijos ir Estijos prezidentams Valdui Adamkui, Vaira Vyke-Freibergai ir Arnold Ruuteli derėtų vykti į Maskvą, į kitamet gegužės 9 d. rengiamą pergalės Antrajame pasauliniame kare prieš nacistines Vokietiją minėjimą, 51,2 proc. apklaustųjų atsakė teigiamai, 44,9 proc. — neigiamai, 3,9 proc. gyventojų negalėjo atsakyti ar neturėjo

Naujasis krašto apsaugos ministras Gediminas Kirklis trečiadienį supažindino žurnalistus su nauja ministerijos padalinių vadovų komanda bei pranešė apie naują ministerijos sekretoriaus pareigybę, į kurią pretenduoja buvęs viceministras Jonas Gečas.

Mykolas Ambrazas (ELTA) nuotr.

nuomonės šiuo klausimu.

Nei prezidentas V. Adamkus, nei jo kolegos Latvijoje ir Estijoje dar neapsisprendė, ar vyks į V. Putin Maskvoje rengiamą minėjimą.

Lietuvos oficialieji asmenys yra pareiškę, kad pergalė prieš nacistines Vokietiją primena Lietuvos sovietinę okupaciją.

Moksliniams tyrimams skirta parama nesulaukė dėmesio

Vilnius, gruodžio 29 d. (BNS) — Lietuvai moksliniams tyrimams skirta Europos Sąjungos (ES) struktūrinių fondų parama kol kas liko nepaliesta.

Ši suma arba nedideli dalis šios šalies verslininkų, arba jie nežino, kaip gauti paramą, skirtą moksliniams tyrimams, rašo dienraštis „Lietuvos rytas“.

2004-2006 metais Lietuvai iš ES fondų numatyta paskirti 53,4 mln. litų mokslinių tyrimų projektams įgyvendinti. Ši parama skirta mokslinių tyrimų pritaikymui pramonėje, versle, taip pat — mokslo ir verslo sektorių bendradarbiavimui skatinti.

Tačiau galimybė gauti tokia paramą dabar domisi vos kelios

įmonės.

Lietuvos verslo paramos agentūros atstovė ryšiams su visuomene Irena Džiūžaitė patvirtino, kad bendrovės kur kas labiau konkuruoja siekdamos gauti paramą kitoms sritims — įmonėms modernizuoti ar apgyvendinti paslaugoms plėtoti.

Iki šių metų pabaigos galimybė gauti lėšų moksliniams tyrimams ketina suspėti pasinaudoti lazerių bendrovės — jos šią savaitę pateiks paraišką. Anot lazerių bendrovės „Ekspla“ direktoriaus Kęstučio Jasiūno, keturios įmonės įgyvendins daugiau nei 7,5 mln. litų vertės projektą. Tikimasi šiam projektui gauti beveik 5 mln. litų paramą.

Opozicija pageidauja dalyvauti Vyriausybės posėdžiuose

Vilnius, gruodžio 29 d. (BNS) — Opozicinių frakcijų koalicija Seime sudarę konservatoriai ir liberalcentristai prašo premjero Algirdo Brazauskos leisti stebėti Vyriausybės posėdžius ir susipažinti su jų medžiaga.

Toks prašymas pateiktas premjerui adresuotame laiške, kurį pasirašė Tėvynės sąjungos bei Liberalų ir centro frakcijos seniūnai Andrius Kubilius ir Al-

gis Čaplikas.

„Tikimės, kad valdančiosios daugumos mintys ir žodžiai apie skaidrų Vyriausybės darbą bus paversti realiais darbais“, teigia A. Čaplikas.

Konservatorių Jurgis Razma tikisi, jog Vyriausybė atsižvelgs į tai, kad tokį prašymą pateikė ne viena frakcija, o opozicinių frakcijų koalicija, vienijanti 45 narius 141 vietos parlamente.

„Aras“ priimtas į tarptautinę organizaciją

Vilnius, gruodžio 29 d. (BNS) — Lietuvos policijos antiteroristinių operacijų rinktinė „Aras“ priimta į Europos Sąjungos (ES) šalių antiteroristinių padalinių organizaciją ATLAS.

Po 2001 rugsėjo 11 dienos įvykių JAV, kai buvo įvykdytas didžiausias žmonijos istorijoje teroro aktas, Europos Tarybos iniciatyva įkurta organizacija

suvienijo ES šalių kovos su teroru padalinius.

Pagrindinė ATLAS užduotis — keistis informacija apie naujausias technologijas, ginklų, taktinius sprendimus ir organizuoti bendras pareigūnų pratybas.

Rinktinė „Aras“ yra vienintelis Lietuvoje policijos padalinys, sukurtas specialiai kovai su terorizmu.

Nesusisiekta su 10 Azijoje poilsiausių lietuvių

Vilnius, gruodžio 29 d. (BNS) — Lietuvos užsienio reikalų ministerija teigia neturinti informacijos apie cunamio nusibūtamie Pietryčių Azijos regione žuvusius ar sužeistus Lietuvos piliečius. Kol kas nesusisiekta su 10 asmenų, išvykusių į šį regioną savarankiškai, ne per kelionių agentūras, tačiau, anot ministerijos, dedamos visos pastangos, kad būtų sužinota apie šių asmenų būklę.

Turimais duomenimis, aštuoni iš šių piliečių yra Indijoje, vienas — Malaizijoje ir vienas — Šri Lankoje.

Šių piliečių duomenys yra pateikti koordinaciniams centrams stichinės nelaimės pa-

lietuose regionuose. Šiuo metu šių centrų turimuose nukentėjusiųjų sąrašuose Lietuvos piliečių pavardžių nerasta.

Ministerijos žiniomis, į Pietryčių Aziją, kurią sekmadienį nusibūbė didžiausia per 40 metų pasaulį sukrėtusi gamtos stichija, savarankiškai išvyko 35 Lietuvos piliečiai.

Be to, dėl visų piliečių, su kuriais iki šiol nepavyko susisiekti, aiškinamasi per Lietuvos diplomatinės atstovybės ir konsulines įstaigas užsienyje bei per minėtų valstybių užsienio reikalų ministerijas. Šių asmenų paieška rūpinasi ir Lietuvos garbės konsulas Šri Lankoje Mohamed Ansar Jabir.

Opozicija piktnasina premjero elgesiu

Vilnius, gruodžio 29 d. (BNS) — Opozicinių frakcijų koalicija Seime sudarę konservatoriai ir liberalcentristai piktnasina dėl jų nuomonės, nekorektiško ir Konstitucijos neatitinkančio spaudimo prezidentui Valdui Adamkui skirti valstybės kontrolieriumi valdančiųjų socialdemokratų atstovą Juozą Bernatoni.

Liberalų ir centro frakcijos seniūnas Algis Čaplikas pareiškė, jog premjero Algirdo Brazauskos „kišimasis ir spaudimas, siekiant proteguoti valdančiosios daugumos atstovus, neatitinka Konstitucijoje įtvirtinto valstybės kontrolieriaus nepriklausomumo principo“.

„Yra žinių, kad šis spaudimas gali būti paremtas valdančiąja koalicija sudariusių partijų slapto susitarimu dėl postų, kurių užėmimas priklauso ne tik nuo Seimo, bet ir nuo prezidento valios“, teigiama Tėvynės sąjungos pranešime spaudai.

Postus Seime ir Vyriausy-

bėje pasidalijo valdančiąja daugumą sudariusios Darbo partija, Lietuvos socialdemokratų partija, Naujoji sąjunga bei Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjunga.

Konservatorių nuomone, valdančiosios daugumos susitarimas dėl Valstybės kontrolės vadovo posto būtų laikytinas „ypač nekorektišku ir varžančiu prezidento valią pasirinkti“.

Premjero atstovė spaudai Nemira Pumprickaitė teigė nežinanti apie jokių spaudimą. „Šiuo metu premjeras atostogauja ir, mano žiniomis, pastaruoju metu jokių siūlymų dėl valstybės kontrolieriaus kandidatūros nėra pateikęs“, sakė N. Pumprickaitė.

Ketvirtadienį prezidentas Valdas Adamkus ketina susitikti su galimais kandidatais ir Valstybės kontrolės vadovo postą, bet kol kas yra įvardytas tik vienas kandidatas — buvęs Interpolo biuro Lietuvoje vadovas Aurelijus Racevičius.

Kauno meras įteikė „Gerumo plytas“

Kauno meras A. Garbaravičius „Gerumo plytą“ įteikia jauniausiai laureatei — J. Naujallio muzikos gimnazijos šeštokei Ingai Liukaitytei.

Aliaus Koroliovio (ELTA) nuotr.

Kaunas, gruodžio 29 d. (BNS) — Kauno rotušėje miesto meras Arvydas Garbaravičius už šiais metais atliktus nesavanaudiškus gerus darbus trečiadienį įteikė 25 simbolines „Gerumo plytas“.

Pasiūlymus „Gerumo plytų“ apdovanojimams merui per gruodžio mėnesį galėjo teikti visi miesto gyventojai bei visuomeninės organizacijos, dar 5 kandidatus pasiūlė meras. Tarp kandidatų negalėjo būti politikų, valdžios pareigūnų.

Galutinį 2004 metų gerumo ambasadorių sąrašą patvirtino visuomeniniai mero patarėjai, tarp kurių yra mokslo, gydymo įstaigų, verslo bei nevyriausybių organizacijų atstovai.

Tarp stiklines „Gerumo plytas“ gavusių žmonių yra Kauno centro sporto mokyklos plaukimo trenerė Sandra Sideravičiūtė bei plaukimo instruktorė Vilma Čepaitienė — šių moterų sumanumas padėjo iš mirties nagų išplėsti baseine skendusį vaiką.

LIETUVIŲ TELKINIAI

SUNNY HILLS, FL

Labdaros darbai
Sunny Hills

Rudeninės spalvos puošia Sunny Hills kalnelius, nors jau gruodžio mėnuo. Gražus, geras ir saugus gyvenimas čia. Deja, lietuvių skaičius vis mažėja, nepaisant, kad gyventojų skaičius didėja ir vis daugiau išdygsta naujų namų.

Senatvė vis labiau spaudžia prie žemės, bet nenorime pasiduoti. Dar suėjimo girdėti juokas, noras gyventi, noras padėti artimui. Čia gyvenantys lietuviai jau ir iš seniau pasižymi dosnumu ir gera širdimi.

Pernai prieš Kalėdas trys moterys: Julija Mačiulaitienė, Rūta Strazdienė ir Bronė Nakienė 2003 m. gruodžio 14 d. surengė prieškalėdinį pasivaišinimą — priešpiečius „Vaiko vartai į mokslo“ organizacijai nelaimingiems vaikams Lietuvoje paremti. Pobūvis įvyko Rūtos ir Albino Strazdiečių namuose. Rezultatai buvo labai geri. Visi, kurie dalyvavo, buvo patenkinti ir dosnūs. Surinkta nemaža suma pinigų. Rengėjos aukojome savo maistą ir darbą. Visas pelnas paskirtas „Vaiko

vartai į mokslo“ organizacijai paremti. Pinigai išsiųsti į Čikagos centrą. Netrukus gavome prašymą, kad įsteigtumėm būrelį. Vėl visos trys nutarėm, kol jėgos leidžia, tai padaryti. Būrelis buvo įsteigtas 2004 m. liepos 16 d. Už prisirašę 41 žmogus, užsimokėdamas po 10 dol. nario mokestį, kai kurie pridėjo ir auką. Geras buvo jausmas, kad žmonės yra jautrūs, tik reikia juos išjudinti.

Štai ir vėl artėja Kalėdos. Šį kartą suruošėme Julijos ir Juozo Mačiulaitių namuose prieškalėdinį pasivaišinimą — pietus 2004 m. gruodžio 5 d.

Kalėdinis džiaugsmas visų širdyse, atrodė, kad visi atgijome ir džiaugiamės gražia popietė: Julijos ir Juozo gražūs namai išpuošti kalėdiškai Lietuvoje paremti. Pobūvis įvyko Rūtos ir Albino Strazdiečių namuose. Rezultatai buvo labai geri. Visi, kurie dalyvavo, buvo patenkinti ir dosnūs. Surinkta nemaža suma pinigų. Rengėjos aukojome savo maistą ir darbą. Visas pelnas paskirtas „Vaiko

Loterijoje buvo gražių ir vertingų daiktų. Šis gražus pobūvis iš tokios mažos vietovės, bet davė gražų derlių

Prie vaišių stalo Sunny Hills, FL, lietuvių telkinyje. Sedi: Jimmy ir Irena Lewis, Dale Estka; stovi — Vida Nakaitė.

1,100 dol. Iš viso nuo praeitų iki šių metų Kalėdų „Vaiko vartai į mokslo“ organizacijai buvo pasiųsta 2,600 dol.

Šį straipsnelį baigsiu Irenos Gelazienės eilėrašcio posmu:

Gražus ir didelis gyvenimas!

Mes, kaip vaikai, išbėgame su juo pažaisiti,

O dienos bėga, tartum vejamos

Kreivais, vingiuotais, kaip lemtis takais.

Bronė Nakienė

Pobūvio Sunny Hills, FL, rengėja Julija Mačiulaitienė ir jos vyras Juozas.

Dalis „Vaiko vartai į mokslo“ pobūvio svečių gruodžio 5 d. Sunny Hills, FL.

Bronė Nakienė (kairėje) ir Rūta Strazdienė — dvi iš trijų prieškalėdinio pasivaišinimo rengėjų.

DAYTONA BEACH, FL

Audroms praėjus, atgijo visuomeninė veikla

Malonu gyventi Floridoje. Išėjusius metus galime džiaugtis saule. Ir net Kalėdų ir Naujųjų metų dienomis gavinti šnariniai šiltoje Atlanto vandenynė. Tik labai gaila, kad kiekvieną vasarą dažniausiai rugpjūčio rugsėjo mėnesiais kazkur tolimuose vandenynuose susikuria audros. Jos tūkstančius mylių keliauja per vandenyną, nuniokoja kelias salas ir pagaliau pasiekia žemyną. Dažniausia jos atkeliauja į pietinę Floridą — Miami ir Key West miestus. Pridarė daug žalos, per Meksikos įlankos vandenį nukeliauja į šios šalies žemyną.

Tačiau šią vasarą net keturios įvairiais vardais pakrikštytos audros staiga pasuko tiesiai į šiaurę ir keliavo Floridos pusiasalio viduriu. Savo vėjais palietė didelius plotus ir padarė daug žalos šių vietovių gyventojams. Ypatingai daug nukentėjo Daytona Beach, FL, miestas. Per kelias dienas tos keturios ypatiniai stiprios audros vėjas tiesiog nusiaubė šį miestą. Daytona Beach mieste yra įsikūrę šimtiniai lietuvių pensininkų. Tad ir jiems teko išgyventi šių audrų siaubą. Buvo sugriauta daug namų, o kiti gerokai apdaužyti. Daugiau ar mažiau nukentėjo visų mūsų tautiečių namai. Daugiau nei menės visas miestas skendo tamsioje, nes buvo gerokai sugadinta elektrinė jėgainė, nutraukti laidai ir nuversti

elektros stulpai. O kai nėra elektros — nedirba krautuvės, benzino kolonėlės ir kt. Teko maitintis turimais maisto ištekliais. Neveikiant šaldytuvams, maisto atsargas sunku išlaikyti. Tad daug šių atsarų teko išmesti.

Bet šiandien tos visos bėdos liko tik nemalonūs prisiminimai. Draudimo bendrovės gerokai padėjo visiems atstatyti audrų griuvėsius ir visas gyvenimas grįžo atgal į įprastines vėžes. Atgijo ir lietuvių visuomeninė ir kultūrinė veikla.

Lapkričio 14 d. vėl buvo lietuviškos pamaldos. Giedojosi „Sietyno“ choras, vadovaujamas muziko Skridulio. O po pamaldų visi rinkosi į tos pačios parapijos salę. Lietuvių klubo valdyba savo išdui praturtinti šį kartą surengė loteriją. Nariai sunėšė gražių dovanų. Pirm. J. Baltrušaitis, pradėjęs susibūvimą, pakvietė A. Šilbajorį tvarkyti loteriją. Reikia pasakyti, kad jis ją labai sumaniai pravedė. Jam labai daug padėjo Olga Kreivenienė ir Vida Tallat — Kelpšienė. Tad susirinkusieji net nepajuto kaip visi laimikiai buvo laimėti.

Visi dalinosi vasaros kelionių prisiminimais. Vyravo labai gera nuotaika. Be to, šią nuotaiką gerokai pataisė skanus užkandžiai ir įvairūs gėrimai.

Gruodžio 12 d. vėl buvo tradicinės lietuviškos pamaldos. Gražų ir jaudinantį pamokslą pasakė kun. Grasso. Kadangi

tai buvo jau paskutinės lietuviškos pamaldos šiais metais, tai jis prisiminė visus šiais metais mirusiuosius. Kunigas širdingai visiems palinkėjo gražiai atšvęsti metines šventes ir pakilioje nuotaikoje pasitikti Naujuosius metus. Labai jautriai šiai dienai skirtus skaitymus paskaitė M. Jankauskienė. Ir šį kartą giedojosi „Sietyno“ choras.

Po pamaldų visi suėję parapijos salę, radome skoningai gražiomis staltiesėmis apdengtus ir gėlėmis papuoštus stalus. Visi susėdė prie stalų. Vyravo kalėdinės kučių nuotaikos. Pirm. J. Baltrušaitis širdingai žodžiu pasveikino visus belaukiančius Didžiųjų metinių švenčių ir tai pat palinkėjo nuotaikingai sutikti Naujuosius metus. Jis pakvietė muziką A. Skridulį suorganizuoti kalėdinių giesmių giedojimą. Ant stalų buvo išdėstyti gražiai surašyti giesmių lapai. Tad prie choro prisijungė ir visi svečiai. Salėje skambėjo lietuviškos tradicinės šv. Kalėdų giesmės. Pasibaigus giesmėms, prasidėjo vaišės. Svečiai buvo pavaišinti skaniais kalėdiniais valgiais. Veikė ir vyno stalas. Visi labai maloniai praleido kalėdinę popietę ir maloniai be-siņnekučiuodami skirstėsi namo.

Lietuvių bendruomenės vietinė apylinkė, kurios pirm. yra B. Kozicėnė, kiekvieno mė-

nesio pirmąjį trečiadienį suorganizuoja priešpiečius. Susirenka gražus būrys mūsų tautiečių Jie skaniai užkanda ir išklauso įvairius pranešimus. Šiuos pobūvius visada labai įdomiai pajavirina N. Karaška. Dažniausiai jis papasakoja apie įvairius įvykius mūsų tėvyneje. Bet nevengia paliesti ir mūsų tautos atmintiną senovę — Didžiųjų Kunigaikščių laikus.

Šie pobūviai vykdavo vieno restorano salėje. Bet nelemtos audros sugriovė šį pastatą, ir kuriam laikui nutrūko mūsų tradiciniai trečiadieniniai susibūvimai. Tačiau pirmą kartą surado kitą šiam reikalui tinkamą svetainę. Tradiciniai lietuvių trečiadieniai vėl buvo atnaujinti.

NEW YORK, NY

Padėkos pietūs
Apreiškimo parapijoje

Padėkos pietūs įvyko lapkričio 28 d., tuojau po lietuviškų šv. Mišių, kurias aukėjo buvęs parapijos klebonas kun. Vytautas Palubinskas, atvykęs iš Lietuvos, kur dabar pastoviai gyvena.

Pietus pradėjo savo žodžiu parapijos lietuviškos veiklos komiteto pirmininkas Vladas Sidas, pakviesdamas kun. V. Palubinską sukalbėti maldą. Kun. Palubinskas į maldą įtraukė visus ir po maldos palaimino valgius bei maisto

paruošėjus.

Pietų metu buvo pristatyti veiklos parapijiečiai — Vida ir Algis Jankauskai, minintys savo 40-ties metų vedybinę sukaktį. Jiems buvo sugiedota „Ilgiausių metų...“ Buvo pristatyti New Yorko konsulas dr. A. Dambrauskas su žmona. Pietuose dalyvavo ir Apreiškimo parapijos administratorius kun. Joseph Fonti. Jis pasveikino visus susirinkusius bei svečių kun. V. Palubinską,

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitatimų už prenumeratą nesunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$120.00	\$65.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$135.00	\$70.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$70.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$85.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu			
	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu			
	\$55.00		

Vyriausios redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.
El-paštas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4560 W. 103rd St.,
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155.

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 516
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuvams sukurys dantis už preinamą kainą.
Susitarkite kabinete angliai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Treatment Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
vežio, sužeidimų darbotvėtyje bei kt.
vietų skausmo gydymo specialistai
Egin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

"DRAUGO"
SKELBIMŲ SKYRIUS
TEL. 773-585-9500

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

CLEVELAND, OH

SĖKMINGA PARODA

Spalio 9–10 d. vyr. skaučių „Židiny“ surengė Marius Narbutačio metalo skulptūrų parodą Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Išspausdintas specialus leidinys su firmų bei privačių asmenų sveikinimais ir linkėjimais, įvardinti metalo meno darbai su pavadinimais, kainomis. Visi darbai skoningai erdvoje salėje išstatyti. Iškilų nuotaiką teikė ir fortepijono muzika.

Parodą atidarė Mylita Nasvytėnė, šios parodos koordinatore, apie menininką ir jo kūrų kalbėjo Nijolė Kersnauskaitė ir Marius bendradarbis Mike Moore. Žodį tarė ir pats menininkas. Jau parodos atidaryme dalyvavo daug lankytojų, o sekandienį po lietuviškųjų pamaldų parodos lankytojų skaičius padvigubėjo. Lankytojai turėjo progos žavėtis menininko talentu. Rengėjos židinietės savo gausius lankytojus gražiai priėmė ir pavaišino. Parapijos auditorija yra surengusi daug ir įvairių parodų, bet su šia dalyvių skaičiumi vargiai kas galės konkuruoti.

Lankytojai ne tik gėrėjosi Marius vaizduote ir techniniais sugebėjimais iš šalto metalo sukurti akiai žavingų gelių,

kryžių, miesto panoramų, vazų, žvakidžių, juostų ir daug kitų įvairių, kuriems ir pats menininkas nesugebėjo surasti vardų, ir paliko be pavadinimų. Čia Marius, pats būdamas iš profesijos asmenų mechanikos inžinierius, savo nuo pat jaunų dienų metalą panaudojo meno kūrybai, išvystė ją palaipsniui vis su naujais meno kūrniais. Menininko fantazija bei inžinerijos profesijos patirtis leidžia Mariui ir toliau plėtoti savo talentą metalo kūrinių fantazijai, vaizdingai kūrybai.

Parodoje buvo išstatyti 49 įvairaus dydžio ir kainų darbai. Retai turbūt parodose atsitinka, kad išstatytų darbų net trys ketvirtadaliai būtų čia pat paroduoti. Net patį menininką labai nustebino, kad lankytojai, nesuspėję tų ar kitų kūrinių išsigyti, prašė, kad menininkas pamėgintų sukurti ką nors panašaus į jau kitų išsigytą darbą. Meno parodos darbų kainos svyravo nuo 75 iki 800 dolerių.

Marius šypsodamasis skundėsi, kad po šios parodos nebebus atostogų ir planuotų poilsio dienų. Reikės toliau metalą priversti paklusti mano meno menininkui ir žmonijai norams.

V. Rociūnas

jam įteikdamas dovaną — voką (netuščią). Kun. Palubinskas atsidėkodamas prakalbėjo visus, nupasakodamas savo atvykimą tikslus. Pobūvio svečius dar sveikino Lietuvių bendruomenės apygardos pirmininkė Ramutė Žukaitė.

Parapijiečiai buvo maloniai nustebę, pamatę prie altoriaus buvusių kleboną, ir daugelį jo pamokslas patiko.

Po pietų ir kavutės su ska-

niais pyragais buvo loterija. Popietė praėjo gražiai ir, nors buvo lietinga diena, svečių susirinko per 80. Salė buvo labai gražiai išpuošta rudeniniais lapais, o salės gale puikavosi išdidus kalakutas (kaip gyvas) — kai kurie žmonės net prie jo fotografavosi.

Dalyviai dar ilgai šnekėdavosi ir dėkingi rengėjams skirstėsi namo.

Ona Barauskienė

KALĖDOS — VIEŠAI AR SLAPTAI?

Pokalėdiniai apmąstymai

ALEKSAS VITKUS

Kalėdos jau praėjo, bet spaudos ir kitokios žiniasklaidos sukeltos aistros dar virpina daugelio mūsų jausmus. Buvo laikas, kai gruodžio 25 dieną krikščionys šventė Kristaus Gimimo šventę, ir ją vadino Kalėdomis. Ar kas pasikeitė krikščionių teologijoje ar kalėdinėje liturgijoje? Ne, atrodo, kad ne, bet Amerikoje, Europoje, ir net Lietuvoje, vis arčiau ši šventė puola, kaip kitoms religijoms neįautri, gal net įžeidžianti tų religijų tikinčiųjų jausmus, politiškai neteisi, net priešinga Amerikos Konstitucijai. Ar bereikia dar didesnių apkaltinimų? Kasmet puolimai didėja, ir kaskart krikščionybė vis daugiau traukiasi iš šio gražaus tradicinių viso pasaulio švenčių laikotarpio.

„Fox News“ televizijos programos komentatorius Bill O'Reilly kalba apie tikrą „antikrikščionišką džiadą“. Evangelistas Jerry Falwell tvirtina, kad „dvasiniai skrudžiai“ kaip niekada iki šiolie prieš Kalėdas veda vis smarkesnę karą. Nežinomas „Chicago Tribune“ 2004.12.22 d. vedamojo autorius kiek nuosekliau pripažįsta, kad tikrai pasitaiko karštagalvių individų ir net teisejų, kurie savo sprendimais neretai per sistengia, bandydami neįžeisti kitų religijų žmonių, kurie Kalėdų gal nešventia.

Ar reikia pavyzdžių? „Wichita“, Kansas, laikraštis atsi-prašė, kad per klaidą „bendruomenės eglutė“ pavadino „kalėdų eglutę“. Somerville, Mass, miestelio meras atsi-prašė, kai jis sukiudo „Miestelio iškilmes“ netiksliai pavadinęs „Kalėdų priėmimą“. Vaikams daug kur neleidžiama giedoti giesmių su tokiais žodžiais kaip „taika žemėje“ ar „ramybės geros valios žmonėms“. Denver didmestyje vienai krikščioniškos bažnyčios parapijai ne-leista dalyvauti rengiamame miesto šventiniame parade su plakatu „Merry Christmas“.

Neleido giedoti nei jų linksmy kalėdinių giesmių, tuo tarpu kai tie patys „konstitucinių teisių saugotojai“ parade leido šokti kiniečių liūtus vaizduojantiems šokėjams, vokiečių tautinių šokių grupei ir išdidžiai žygiuoti homoseksualių grupei. Nebėra nei tradicinės Amerikos kalėdų eglutės Vašingtone. Ji šimtet ten vadinasi „Švenčių medis“.

Tas pats vedamojo autorius toliau dėsto: „Liūdna, kad šventės, kurios normaliai Amerikoje reikšė džiaugsmą, gerą nuotaiką, taiką ir ramybę, šandien tapo lyg ir smailiu pleištu ir net kovos lauku tarp kartais skirtingai galvojančių amerikiečių. Prisimena autorius, kad garsiosios „Silent Night“ giesmės mokyklose daug kur nebeleidžiama giedoti. Tai ta pati vargonininko ir kompozitoriaus austro Franz Gruber beveik prieš 200 metų sukurta giesmė, paplitusi visame pasaulyje, kuri net atšiauriausių kovų metu 1944 m. gruodį sustabdė, bent laikinai, didžiojo Ardenų mušio kautynes, kai amerikiečiai kariai užgiedojo „Silent Night“, o juos išgirdę, vokiečiai — „Stille Nacht“.

Sunku ir patikėti, kad tai dabar — „verboten“! Jau ne pirmi metai, kai liberalai, nihilistai, agnostikai ir panašūs, padėdami „American Civil Liberties Union“ (ACLU), mums prikištinais siūlo atsisakyti to iprasto amerikietiško „Merry Christmas“, o vartoti kitą jįms primtiną nuobodžiai blankų „Happy Holidays“. Anksčiau amerikiečiai krikščionys nesekmingai bandė atremti priekaištus dėl religijos, užuot sakę „Christmas“, įvedę „Xmas“, kur „X“ yra graikų alfabeto raidė „Chi“. Ji yra pirmoji Kristaus vardo raidė graikiškai „Xristos“. Bet ir to nuolaidumo ACLU advokatams nepakako.

Sakoma, kad net 96 proc. amerikiečių vienokiu ar kitokiu būdu šventia Kalėdų šventes. Žinoma, ne visi pagal religiją. Kitiems labiau patinka kalė-

dinės tradicijos. Kalėdų senelis su savo elnių traukiamu vežimėliu, giesmės, parada, kaspiniai, dovanos, spalvingomis lemputėmis papuošti namai ir pastatai, pirkimo manija ir t.t. Ar to visko atsisakyti? Jei mes nešventume gruodžio 25 dienos kaip Kristaus Gimimo šventės, to visko nebūtų. Ir jei kas sako, kad tik 75 proc. amerikiečių yra krikščionys, o kiti yra žydai, musulmonai, budistai, agnostikai ir kitokie, tai kas jiems neleidžia atskirai švęsti, jei jie nori savų švenčių, tikrų ar dirbtinai išgalvotų, kaip, pvz., Kwanzaa.

Ar krikščionys neleidžia musulmonams švęsti jų Ramadaną? Tai ne Kalėdos. Ar žydams — Hanukkah? Tai irgi ne Kalėdos. Pastaroji šventė būdavo švenčiama paminėti sukilusių prieš Sirijos valdovą Antiochą IV žydų Makabėjų karišką pergalę 165 m. pr. Kr. Dabar žydai mėgsta tą šventę laikyti religine švente, minint stebuklą, kai Makabėjai po pergalės atrado savo šviesoms alyvos tik vienai dienai, o šviesos degė net aštuonias dienas, ką žydai pavadino stebuklu, o šventę — „Šviesų šventę“. Tai yra kilnojama šventė, netoli krikščioniškų Kalėdų švenčių. Šimtet ji buvo gruodžio 8, o kitamet — gruodžio 26, taip, kaip ir pastovi, Kwanzaa paminėta diena.

Idomu, kad ir pats žydų rašytojas Irwin M. Graulich pripažįsta, kad jei ne Hanukkah šventės artumas Kalėdų šventei, žydai labiau švęstų jiems svarbesnę Shavuot šventę. Bet Hanukkah netoli Kalėdų, todėl nepanaudoti tą progą verslo reikalams ir bandyti suplakti abi šventes į vieną, kaip nors prie kalėdų eglutės ar Betliejaus prakartėlės prijungiant ir aštuonžvakę „Menorah“? Juk tą patį padarė ir Kwanzaa „išradėjai“. Būkime tolerantiški ir leiskim kiekvienai religijai ar grupei švęsti savo šventes ir nepavydekime krikščionims jų švenčių populiarumą. Taip kaip

būna kiekvieną savaitę: musulmonai šventia penktadienį, žydai — šeštadienį, o krikščionys — sekmadienį, ir nereikia stumdytis dėl vietos.

Daniel J. Sobieski norintius sumenkinti Kalėdų šventę „Chicago Tribune“ laišku skyrė taip iššaukia: „Panai-kinkite ją kaip federalinę, valstijos ir vietinės valdžios šventę. Vaikai eitų į mokyklą, suaugę dirbtų, o valdžios žmonės sėdėtų įstaigose prie savo stalų“. Kaip vienas juokdarys pasakė: „Kodėl jūs nemėgstate valdininkų? Juk jie nieko nedaro?“ O ką dar bekalbėti apie verslininkus, kurie Kalėdų laikotarpiu savo parduotuvėse ir apsipirkimo centruose taip nekantriai laukia įsiaužinusių abiejų lyčių pirkėjų?

„Newsweek“ 2004.12.27 laidoje žinoma žurnalistė Anna Quinlan rašo apie modernų polinkį švęsti Kalėdas viešai, aiškėse ir apsipirkimo centruose, kas, jos nuomone, ir sukelė šį kivičą bei nesantaiką. Ji ragina rasti taiką, ir siūlo žmonėms švęsti Kalėdas namuose, jų širdyse, savo šeimose, tarp savo draugų. Tik ne viešai!

Kathleen Parker savo „Chicago Tribune“ 2004.12.22 laidos straipsnyje prisimena, kaip ji Kalėdų metu visiems taksai vairuotojams Vašingtone sakė „Merry Christmas“, ir kaip jie visi atsisakė, nusišypsavo, ir atsakydavo „Merry Christmas to you, too“, ir jų dauguma buvo musulmonai ar Hindu tikėjimo, ir nei vienas jų nepasipiktino ar pasirodė įžeistas. „Aš manau, — rašo Parker, — jog jie įvertino tą laisvę, kad gali sveikinti kaip nori, ir tau nereikia dėl to atsiprašyti“.

Gal Kalėdos ir nėra kiekvienam, bet Kalėdų dvasia tikrai nei vieno nediskriminuoja, o siunčia gerą žinią visiems geros valios žmonėms. „Merry Christmas“ visiems amerikiečiams, o mums, lietuviams, mupant būgnams ir trimtams trimtuojant, — „Linksmų Kalėdų“!

VATIKANO UNIVERSITETAS IŠMOKYS DVASININKUS KOVOTI SU SATANIZMU

Naujojo filmo „Egzorcistas“ (The Exorcist) „pamokas“ galima pamiršti — dabar Vatikanas siūlo ištis rimtą dalyką. Kitų metų vasarį viename žymiausių Vatikanų popiežiškajame Apaštalykės Karalienės universitete („Regina Apostolorum“) prasidės „teoriniai ir praktiniai“ kursai katalikų kunigams, kurių metu bus nagrinėjamas satanizmas ir okultizmas, pranešė šio universiteto profesorius Carlo Climati.

Kursai rengiami reaguojant į tai, ką Bažnyčia vadina nerimą keliančiu domėjimusi okultizmu, ypač — tarp jaunų žmonių. Šiais metais katalikiškos Italijos visuomenė sukrėtė dviejų paauglių, priklausiusių „sunkiojo metalo“ grupei „Beasts of Satan“, istorija. Juos rituališkai nužudė kiti šios grupės nariai. Laikraščiai rašė, kad vienos aukos miegamajame

buvo pristatyta juodų žvakių ir pridėliota ožių kaukolių, o liudininkai žiniasklaidai pasakojo apie lytinį smurtą.

Satanistai per ritualinius aukojimus velniui kartais nužudo žmones ir neretai išniekina kapus. Apaštalykės Karalienės universitetas savo pranešime nurodo, kad Katalikų Bažnyčia nuogaštauja dėl jaunimo domėjimosi okultizmu ir kad tokiais dalykais reikėtų vertinti, kaip „pavojaus signalą, raginantį rimtai pažvelgti į problemą, kuri vis dar toli gražu nepakankamai vertinama“. Pastarusios kelerius metus didėja susidomėjimas satanizmu, padaugėjus pranešimų (apie jį) žiniasklaidos priemonėse. Velnias slypi ne žiniasklaidos priemonėse, roko muzikoje ar internete, bet žiniasklaidos priemonės čia gali

suvaidinti neigiamą vaidmenį, — sakė C. Climati. — Jaunų žmonių domėjimasis satanizmu gali prasidėti nuo kompaktinių plokštelių, naršymo internete... Kartais jis virsta iš pažiūros nekenksmingais dalykais, tokiais, kaip vaikščiojimas į kapines, bet kartais, kaip matėme, gali privesti prie žmogžudysčių.

Satanizmas, sakoma universiteto pareiškime, sėja blaškimąsi tarp jaunų žmonių ir propaguoja visuomenę be moralinių suvaržymų.

Dviejų mėnesių kursuose, kuriuos lankys dvasininkai ir teologijos fakultetų paskutinių kursų studentai, be kita ko, bus gvildinamos tokios temos, kaip satanizmas, velnio apsidėimas ir „išlaisvinimo maldos“.

Kai kuriais vertinimais, Italijoje yra apie 5,000 satanistų kultų narių, iš kurių trys

ketvirtadaliai — nuo 17 iki 25 metų. Domėjimasis velniu ir okultiniais dalykais paskatino ir filmai, tokie kaip 1973-ųjų „Egzorcistas“ ir šiemetinis „Egzorcistas. Pradžią“ (Exorcist: The Beginning). 1999-aisiais Katalikų Bažnyčia pirmą kartą beveik po 400 metų atnaujino ir papildė velnio išvairymo apeigas — egzorcizmą. Jis prasideda nuo maldų, palaiminimo ir šlakstymo šventintu vandeniu, rankų ant apėsotojo uždėjimu ir žegnojimu. Egzorcizmas baigiamas „liepiamąja formule“, kuria velniui įsakoma palikti apėsotąjį. Ši formulė prasideda tokiais žodžiais: „Isakau tau, Šėtone...“ Toliau Šetonas pasmerkiamas kaip „šio pasaulio valdovas“ ir „žmonijos išganymo priešas“ ir išvejamais žodžiais: „Eik šalin, Šėtone“.

(Elta)

Ir rojus pavirto pragaru...

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Taip pasakė vienas turistai, Kalėdų atostogų proga atvykęs į Sri Lanką pasilepinti karštoje saulutėje, pasidžiaugti palmių šlamėjimu ir kvepiančiais atogrąžų augalų žiedais. Tragedija ištiko per pačias Kalėdas, niekam to nesitikt. Tereikėjo kelių akimirkų, kad Pietų Azijos pakrantę ir salų rojus pavirstų tokiu šurpiu pragaru, kokio net Dantės vaizduotė nebūtų galėjusi sukurti.

Svarbiausia — niekas to nesitiktėjo, nes žemės drebjimas, nors ir labai stiprus (9.0 pagal Richter matavimo lentelę — ketvirtas stiprumo ir visų, supurčiusių mūsų planetą per pastarąjį šimtą metų), įvyko toli nuo pietryčių Azijos pakrantę, vandeninė gelmėse. Dviejų žemės plokščių sprūdis, sujungino milžinišką vandens kiekį ir sukėlė bangas, kurios didžiausiu greičiu (bent 500 mylių per valandą) ratilais nuvilnijo į visas puses.

Tuo metu vandeninė plaukiantys laivai net nepajuto tų ratilų, nešančių mirtį ir sunaikinimą žemės link. Tačiau, juo artyn krantų, kur vanduo ne toks gilus, tuo bangos didėjo, kilo, augo lyg milžiniški kalnai, riaumoję, kriokė ir jokia jėga nebūtų galėjusi jų sulaikyti nuo tikslo. O žmonės pakrantėse šildėse ant smėlio, maudėsi jūroje, žvejoję, poilsiaavo, valgė, snaudė, vaikai žaidė — visi buvo užsiėmę savais reikalais, nenujaušdami, kad netrukus iš vandenyno gelmių atplauks pabaisa ir viską praris...

Mokslininkai tvirtina, kad, jeigu netoli krantų būtų buvę išdėstyti prietaisai artėjančiai grėsmei pajusti, daug aukų būtų išvengta, nes, nuskambėjus perspėjimo signalui, daugelis galėtų pabėgti toliau nuo vandenyno pakrantę. Bet tokių įtaisų prie pietinės Azijos pakrantę nėra. Iš esmės niekas nemanė, kad jie reikalingi. Neatsiminėti net seniausios žmonės, nebuvo parašyta nei istorijos šaltiniuose apie pavojų, pavadintą cunami. Pavadinimas kilęs iš japonų kalbos ir reiškia bangas uoste. Japonija su cunami yra gerai susipažinusi, nes kraštas įeina į didįjį žemės drebjimų žiedą, apjuosiantį visą Ramiojo vandenyno sritį. Visą laiką naikinantys žemės drebjimai ir jų sukeltos pavojingosios cunami bangos — japonams ne naujiena.

MOTEVIDEO, KUR „GRAF SPEE“ DVASIA TEBELŪKURIUOJA

B. JOHN RAPŠYS

Nr.1

Prieš 65 metus negirdėta sensacija perbėgo per Montevideo, Urugvajaus sostinę, lyg koks pampų gaisras. Milžiniška minia — apie pusę milijonų žmonių — įtampiai stovinėjo ant krantinų, molių, prieplaukų, uosto gatvių ir net ant stogų. Buvo 1939 metų gruodžio 17 diena.

Visų akys buvo nukreiptos į vokiečių sunkiųjų kreiserių „Admiral Graf Spee“, kai šis pakėlė inkarus ir pamažu išlindo į plačias La Plata upės žiotis, pasukdamas jūros link.

Anapus 3 mylių ribos, tarptautiniuose Atlanto vandeninėse, jo lauke trys priešų kreiseriai. Prieš 4 dienas įvykusioj karštojo kovoj „Graf Spee“

buvo anglų sunkiai sužalotas. Laivas bandė siekti prieglobsčio Montevideo uoste. Kadangi Urugvajus buvo neutrali valstybė, „Graf Spee“ turėjo po 96 valandų apleisti uostą. Kitaip, su visa igula, būtų internuotas.

Todėl tą šiltą Montevideo vasaros vakarą susigrūdusi minia nekantriai laukė savo akimis pamatyti šio karo pirmo jūros mušio pabaigą.

Tų metų rugsėjo 1 d. prasidėjęs karas dar toli gražu nebuvo pasaulinis. Vokietija, greitai sudorijusi Lenkiją, kariavo tik su Anglija ir, techniškai, su Prancūzija.

Bus daugiau.

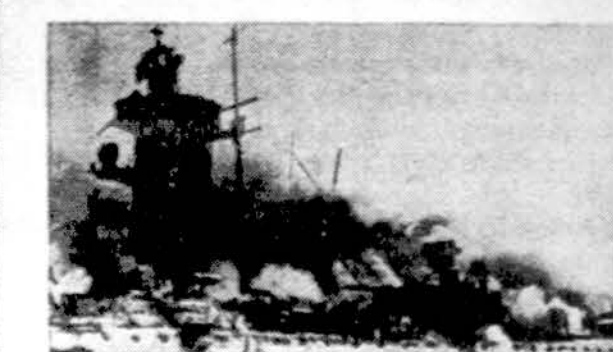
BE ACORDADO ALERNA "GRAF SPEE"

EL CAPITAN DEL "GRAF SPEE"

EL CAPITAN DEL "GRAF SPEE"

Iki šiol Montevideo mieste pardavinėjami seni atvirukai, primenantys tą istorinį įvykį. Iš kairės viršuje: „Graf Spee“ atplaukia į Montevideo uostą; laivo igula durtuvu gerbia žuvusius draugus, apacioje: kpt. Hans Langsdorff su vokiečių ambasadoriu dr. Otto Langmann. „Graf Spee“ mirties agonijoje. R. John Rapšys nuotr.

Iamžintas Tuskulėnų aukų atminimas

Buvusioje Sovietų imperijoje yra vietovių, siejamų su kraupiu bolševikų genocidu. Jekaterinburge buvo sadistiškai išžudyta caro šeima, prie Minsko yra Kuroptai, kur manoma, užkasta apie 300.000 bolševikų teroro aukų, panaši vieta aptikta prie Sankt Peterburgo, Smolensko srityje Katyne sušaudyta ir užkasta tūkstančiai Lenkijos karininkų. Krasnojarsko krašte Rešotų lageriuose žuvo 3.000 lietuvių inteligentų. Visko neišvardysi.

Lietuva taip pat turi didžiulį okupacijos žaidos palikimą. Tai Tuskulėnai Vilniuje — didžiausia Pabaltijės žudynių vieta.

Aukos buvo šaudomos 1944–1947 metais (iki mirties, baismės panaikinimo) spe-

cialiose KGB rūmų (Lukiškių aikštė Vilniuje) kamerosse. Jos turėjo lataką kraujui nubėgti, storiausią garso izoliaciją.

Mirtininkas buvo vedamas tarsi į tardymą. Jam įėjus į egzekucijos kambarį vienas iš budelių jį už nugaros griebdavo už rankų, kitas šaudavo iš pistoleto į galvą, dar reikalui esant paleisdavo kontrolinį šūvį. Budeliai V. Dolginui už tokia tar-nybą buvo suteiktas pulkininko laipsnis. Po egzekucijos budeliai sudirgintą sąmonę malšindavo alkoholiu.

Aukų palaikai naktį dengtais sunkvežimiais buvo vežami į Tuskulėnų dvaro teritoriją ir ten slapta užkasami. Kai kurios aukos buvo užkasamos garaze. Aukų užkasimo vietoje maskavimo tikslais buvo pasodinti

medžiai.

Liko sušaudytųjų sąrašai — 766 pavardės. Tarp jų per pusę šimto Lietuvos pokario partizanų. Tarp aukų palaikų partizanų generolo Vėtro, Tauro apygardos pirmojo vado Leono Taunio — Kovo, kitų vadų palaikai. Yra sovietų armijos dezertyrų, Armijos Krajos, vokiečių karių, kitų kazuo neįtikusiu okupantams asmenų palaikai.

Suradus sušaudytųjų archyvinės bylas, 1995 m. Tuskulėnų parke buvo pradėti kapavietės tyrimo darbai. Jie truko dvejus metus. Buvo ekshumuoti 706 aukų palaikai. 2003 m., pradėjus kolumbariumo statybos darbus, rasti dar 18 aukų palaikai. 42 aukų palaikai nerasti.

Apytikriai 40 palaikų buvo identifiukuoti. Tarp jų partizanų vado Semaškos (atiduoti giminėms), vyskupo kankinio V. Borisevičiaus (palaidoti Telšių katedros požemyje), Marijampolės Rygiškių Jono gimna-

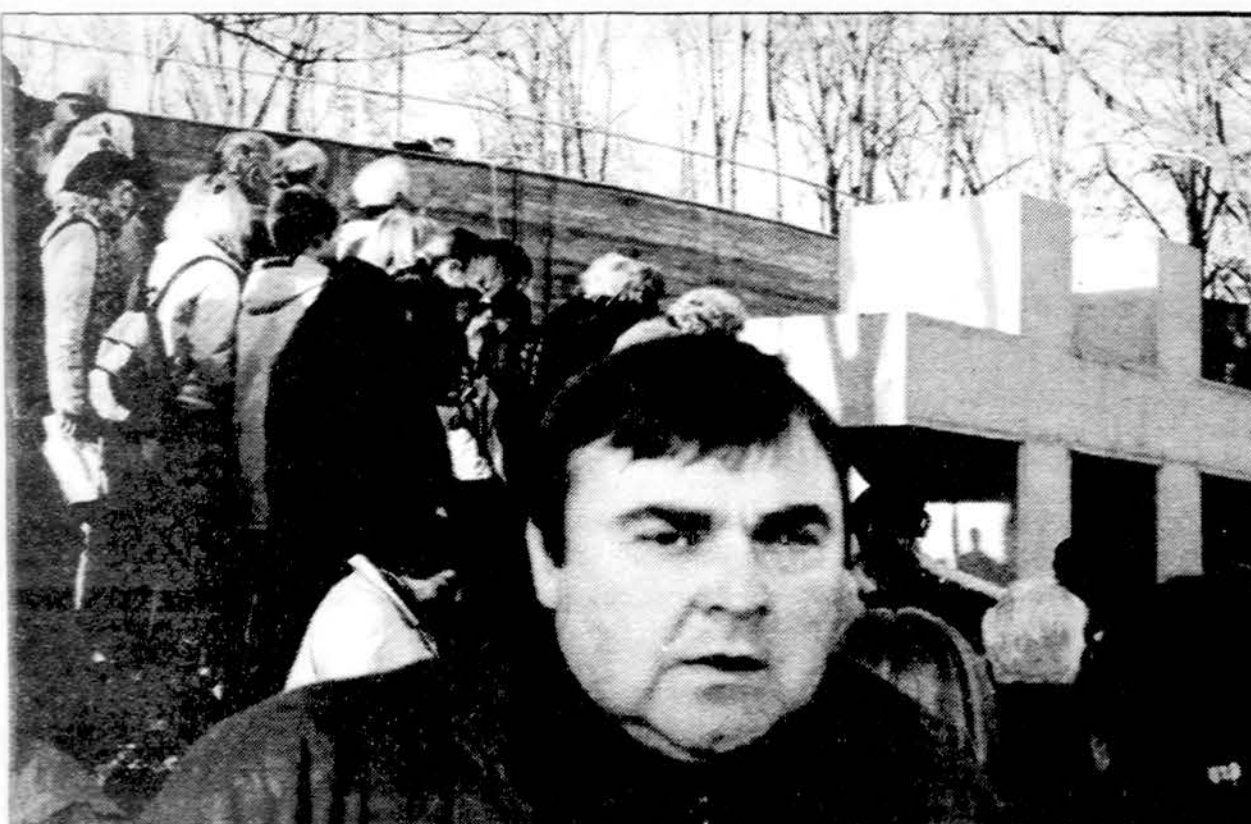
zijos gimnazistų A. Žukausko, A. Gustaitio, J. Bekampio, V. Barono palaikai (išilmingai palaidoti prieš keletą metų Marijampolės naujosiose kapinėse).

Lapkričio 2 d. per Vėlines, dalyvaujant keliems tūkstančiams susirinkusių dalyvių, įvyko išilmingas Tuskulėnų aukų kolumbariumo atidarymas. Dalyvavo premjeras, Krašto apsaugos ministras, kariuomenės vadas, dabartinio Lietuvos Laisvės kovos sąjūdžio vadas, pagrindinių Lietuvos konfesijų aukštieji dvasininkai.

Skamba įtaigūs maldos žodžiai, aukšto polekio B. Brazdionio eilės, himnas. Įnešami prezidento, premjero, Krašto apsaugos ministro, partizanų vado vainikai. Profesionalus choras atliko „Ave Maria“. Kalba premjeras. Išilmingą ceremoniją užbaigta choro atliekama „Marija, Marija“.

Minėjimo dalyviai kvietiami į kolumbariumą. Įėjimas aukštame Neries krante tarp dviejų masivių sujungtų kryžių — kancios simbolių. Jų viršutinė dalis sudaro horizontalų Vytio kryžių. Tai tautos kovos simbolis. Kolumbariumo viduje įspūdinga aukšta cokolio formos marmurinė salė. Jos apvalus langas, išeinantis į lauke supilto pilkapio viršų. Langas ornamentuotas mistinių angelų sparnais. Salėje vainikai, mikrofonai (iš čia vyko renginio tradicija). Gal ateity čia bus kokių konfesijų (katalikų, stačiatikių, evangelikų) koplyčia. Apie tai vėliau papasakosime. Lietuva gali didžiulius šiuo neeiliniu statiniu, reikia manyti, tapsiančiu turistų meka.

Beje, šių eilučių autorius prieš aštuonerius metus rašė spaudoje („Tremtinys“, „Sūdavoje“) apie Tuskulėnų aukų įamžinimą, sukuriant požeminį mauzoliejų, kur būtų aukų palaikai ir koplyčia.

Įėjimas į kolumbariumą.

KONFERENCIJA REZISTENCIJOS ISTORIJOS TEMA

Kalba Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos istorikė B. Bujauskienė.

A. Lelešiaus nuotr.

Lietuvai integruojantis į Europos tautų bendriją, šimtams tūkstančių nesumiręsių jaunųjų išvykstant iš šalies, išskyla tautos identiteto išsaugojimo problema. Didelę reikšmę tautiškai auklėjant jaunąją kartą turi mokykla (prisiminkim tautinę tikrąją to žodžio prasmę prieškarinio mokyklą, išauklėjusią kartą, atlaikiusią okupacijas ir deportacijas, kovojusią partizanų gretose, sulaukusią nepriklausomybės). Todėl dabar toks padidintas dėmesys mokyklai, tautiškumo, patriotizmo, pilietiško ugdymo.

Lapkričio 25 d. Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejuje įvyko LPKTS vietos skyriaus pirmininko G. Kazlauskio sumanyta „Rezistencijos istorijos dėstymai“ skirta konferencija. G. Kazlauskas pažymėjo, kad visoje Lietuvoje yra tik dvi mokyklos, kuriose rezistencijos istorija dėstoma pakankamu lygiu. Tai Garliavos Juozo Lukšos ir Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos.

Savo turtinga dešimties metų darbo patirtimi dėstant

rezistencijos istoriją pasidalino Juozo Lukšos gimnazijos direktorius V. Vitkauskas. Jis 1999 m. sudarė išsamią „Pasiapriešinimo istorijos programą“, platinamą visose Lietuvos mokyklose. Programa išleista Vytauto Vidugirio iš Kalifornijos (JAV) lėšomis. Ji buvo padalinta ir konferencijos dalyviams.

Didelį dėmesio taip pat susilaukė Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos istorikės Birutos Bujauskienės pranešimas apie rezistencijos istorijos 18-os pamokų kurso dėstymą dešimtoje klasėje. Ji papasakojė kaip prieš tris metus, vietos politinių kalinių ir tremtinių atstovų pasiūlius, Švietimo skyrius inicijavo puikiai pavykusį eksperimentą — puse pilietinio ugdymo pamokų dešimtoje klasėje skirti pasipriešinimo istorijai, kuri daug energingesnė nei sausos pilietinio ugdymo kursas. Mokytoja papasakojė vieną epizodą iš savo didelės patirties. Ji kiekvienam mokiniui padalina po lapą su sukrečiančia informacija apie partizanų arba tremtinių. Moksleiviai nuščiuvę, sukrėsti skaito. Klasėje tvyro mirtina tyla. Vėliau prasideda tragiškų faktų nagrinėjimas, apmąstymas, daromos išvados. Istorikė taip pat papasakojė, kaip Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijoje, kol kas vienintelė Lietuvoje, kartą per metus organizuoja pakiliai vykstančias moksleivių, istorijos mokytojų, politinių kalinių ir tremtinių (jų atstovai atvyksta net iš Vilniaus ir Kauno) rezistencijos temai skirtas konferencijas. Moksleiviai jose skaito pranešimus rezistencijos tema, politiniai kaliniai ir tremtiniai perteikia savo dramatišką dva-

sinę patirtį, dovanoja pranešėjoms knygas rezistencijos tema. Mokytoja susirinkusiems padalina savo medžiagą, naudojamą pamokų metu.

Marijampolės kolegijos istorikas J. Gustaitis savo pranešime išsamią nagrinėjo rezistencijos temą. Jo pranešimas buvo pagrįstas gilia faktų analize, paremtas gausia archyvine medžiaga. Jis priminė sovietinių istorikų (ir vieno kito dabartinio) pseudomokslines teorijas, aiškinant rezistenciją, ir įtikinamai jas paneigė, pvz. pilietinio karo ir klasių kovos teoriją: okupuotoje šalyje negali būti pilietinio karo, keturi iš penkių partizanų žuvo nuo sovietinių kareivių, o ne nuo stribų, reiškia, vyko ne pilietinis karas, ne klasių kova (nes partizanų gretose buvo daug kovotojų iš vargšų šeimų), o kova prieš okupaciją. Pranešėjas pateikė įdomius skaičius, kiek sovietinių saugumas, mokojo aukšto rango išdavikams (Markuliui — apie 20.000 rublių, Deksnui — apie 10.000 rublių).

Švietimo ir mokslo ministerijos atstovas M. Briedis (beje, pavėlavęs ir anksčiau išvykęs iš konferencijos) bandė įrodyti, kad rezistencijos istorijos perteikimui geriau panaudoti tik pamokas, o užklasinės veiklos formas, nes esą moksleiviai perkrauti.

Su tuo nesutiko Marijampolės Tauro apygardos ir tremties muziejaus atstovas A. Lelešius. Jis teigė, kad negalima išmokyti matematikos ar lietuvių kalbos naudojant tik užklasinės veiklos formas. Tauro muziejaus atstovas (buvęs, beje, mokytojas) papasakojė apie intensyvas diskusijas su Švietimo ministerija. Jis parašė

keturis laiškus ministerijai, iš jų — trys atviri laišukai švietimo ministrui spaudoje. Gavo 4 atsakymus, du paskutiniai — švietimo ministro. Paskutinis ministro atsakymas — teikia vilčių, ministras pavadino Kazlų Rūdos istorikų eksperimentą gražiu pavyzdžiu. Deja, ministerija niekaip nesirytta peržengti nepasitikėjimo požurių į rezistencijos istoriją psichologinio barjero ir skirti pavakusio Kazlų Rūdos eksperimento pavyzdžiui prašomų 18-os pamokų rezistencijos istorijai dešimtoje klasėje pusės pilietinio ugdymo pamokų sąskaita. Beje, tai net sumažintų moksleivių apkrovimą, nes nepripildytų nė viena pamoka, o rezistencijos istorija anaipol ne vargina, o sukelia didelį mokslievių susidomėjimą (ko nepasakys apie sausą pilietinio

ugdymo programą). A. Lelešius padovanojo Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejui atšviestą N. Gaškaitės „Pasiapriešinimo istoriją“ (puikų vadovėlių mokykloms).

Buvusi Seimo narė dr. V. Briedienė, tarptautinės politinių kalinių organizacijos narė, taip pat nesutiko su ministerijos atstovo teiginiais ir Kazlų Rūdos istorikų eksperimentą pavadino sektinu visoms Lietuvos mokykloms.

LPKTS Alytaus apskritys koordinatore J. Juodžbalienė papasakojė apie kalinimą lagerje. Pasisakė renginyje dalyvavę Druskininkų ir Alytaus istorikai. Konferencijoje taip pat dalyvavo keletas Druskininkų dyktokų, bet, deja, nebuvo Švietimo skyriaus atstovo.

Algimantas Lelešius

Gydytojai kuria mergaitėi veidą

Jacksonville, FL, ligoninės gydytojai nustebo pamatę naują mergaitę, kuri gimė beveik be veido. Mažoji Juliana gimė JAV karo laivyno karininko šeimoje. Jos veide trūksta 40 procentų veido kaulų, pirmą kartą pranešė lapkričio pabaigoje Floridos elektroninis laikraštis „First Coast News“.

„Ji neturi viršutinio žandikaulio, skruostikaulių, aki-duobių; trūksta dalies ausies“, — pasakojo mergytės tėvas. Jai tenka maistą dėti tiesiai į skrandį, ji kvėpuoja tiesiai per trachėją. Iki gruodžio pradžios jai padaryta 14 operacijų, artimiausiu laiku jos laukia dar trysdešimt.

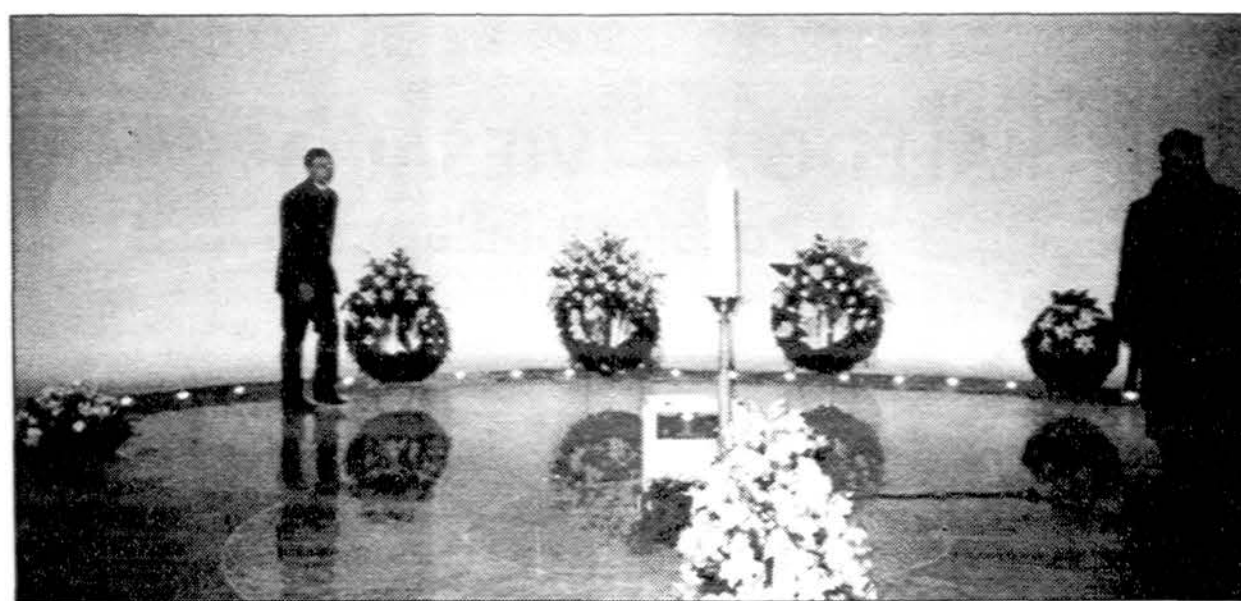
Gydytojai niekada negalės

sukurti jai tikro veido, bet jie mėgina bent iš dalies sutvarkyti jos kaukolę, veido kaulus. Iš pradžių sumodeliuojama kaukolės forma, po to transformuojama mergaitės kaukolė.

Tėvai, Thomas ir Tammy, nepraranda vilties. „Dievas niekada nesiunčia žmogui tokių išbandymų, kurių nebūtų įmanoma įveikti. Mes dar įrodysime visam pasauliui, kokia nuostabi mūsų dukrelė“, — sakė mama.

Medikai tokią būklę vadina „Treacher-Collins“ sindromu. Jacksonville gydytojai sako, kad jų stebimas ir gydomas atvejis yra vienas siaubingiausių pasaulyje, baisiausias jų praktikoje.

Ž.

Kolumbariumo marmurinė salė. Vainikai atsiųsti prezidento, premjero, krašto apsaugos ministro ir Seimo pirmininko.

Kolumbariumo nišose metalinės numeruotos dėžės su aukų palaikais.

SKELBIMAI

DĖMESIO!

Nuo 2005 m. sausio 1 d.

žiūrėkite

Amerikos Lietuvių Televizijos programos tuo pačiu metu (ketvirtadieniais ir sekmadieniais nuo 7 iki 8 val. vakaro) per 48 (WFBT) kanalą.

Norėdami rasti šį kanalą

spauskite skaičių 48 (nespauskite „Channel Up ir Down“ mygtukų).

Jei turite Cable (kabelinę televiziją), 48 kanalo nematysite.

Norėdami matyti 48 kanalą, turite persijungti į paprastą anteną.

Dėl daugiau informacijos galite kreiptis į

Amerikos lietuvių televiziją telefonu 708-785-8080.

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE
AUTOMOBILIO,
NAMŲ, SVEIKATOS IR
GYVYBĖS DRAUDIMAS

Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Aukšė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654; 773-581-8654

A&S Šildymas
6556 S. Kedzie Chicago, IL 60629
Prekyba, instaliavimas, aptarnavimas
— Licensed — Bonded — Insured

24 val. per parą
7 dienų per savaitę

773-778-4007
773-531-1833

„DRAUGO“ SKELBIMŲ SKYRIUS
TEL. 773-585-9500

STATYBOS, REMONTO DARBAI
ZIL CONSTRUCTION
Work: 312-388-8088;
815-272-5193
Contractor Cell/fax: 815-744-5360; 773-581-5920
Žilvinas Vencius
Albert Selevi www.zilconstruction.com

VIDA M. SAKVICIUS
Real Estate Consultant
Nekilnojamojo turto
pirkimas, pardavimas
708-889-2148

IŠNUOMOJAMA
Woodridge išnuomojami
1-2 mieg. naujai suremontuoti
butai. 1 mieg. — \$620-\$650;
2 mieg. — \$710-\$750.
Tel. 630-910-0644, Jana.

SIUNTINIUS, PINIGUS, AUTOMOBILIUS
SIŪSKITE PER
ATLANTIC Express Corp.
YRA GALIMYBĖ
UŽSISAKYTI KONTEINERĮ
SIUNČIAME AIR CARGO IR LAIVU
LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ
IŠSIUNČIAME KIEKVIENĄ SAVAITĘ.
PRISTATOME GAVĖJUI TIESIAI RANKAS.

1-800-775-SEND

Mūsų atstovai:
Bravo Coffee and deli
238 Main Str. LEMONT, IL 60439, Tel: 630-257-3300
KALYNA corp.
338 S. Rohlwing Road PALATINE 60067, Tel: 847-776-7766
2719 W. 71st Str. CHICAGO, IL 60629, Tel: 773-434-7919
8801 78 Th Ave BRIDGEVIEW, IL 60455, Tel: 708-599-9680

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

GENEVA

Nuo ligų, kilusių po cunamo rytinėje Indijos vandenyno dalyje, gali žūti ne mažiau žmonių negu per patį kataklizmą, pareiškė Pasaulinės sveikatos apsaugos organizacijos (PSO) žinovas, daktaras David Nabarro. Jis pažymėjo, jog būtina skubiai suteikti medicinos pagalbą ir skubiai nugabenti šviežio vandens į cunamo nusiaubtas vietas. Ligas sukeliančios bakterijos sparčiai dauginasi vandenyje. Išsigelbėjusieji nuo cunamo priversti gyventi laikino prieglobsčio centruose, kuriuose katastrofiškai trūksta vietų. Tokiomis sąlygomis mirtinoms bakterijoms sudaromos sąlygos plisti žabaiškai ir sukelti nepataisomus padarinius.

KIEJEVAS

Centrinės rinkimų komisijos (CRK) paskelbtais duomenimis, Ukrainos prezidento rinkimų opozicijos vadovui Viktor Juščenko pralaimėjusio premjero Viktor Janukovič štabas apskundė rinkimų rezultatus. CRK ir Aukščiausiasis teismas paskelbė skundą dėl pakartotinių rinkimų eigos ir rezultatų. V. Janukovič apskundė rinkimų rezultatus visose 225 rinkimų apylinkėse. Be kita ko, pranešama, kad V. Juščenko šalininkai nutraukė vyriausybės rūmų blokadą po to, kai ministrų kabinetas atšaukė posėdį, o premjero pareigas einantis V. Janukovič pareiškė neatvyksiąs į rūmus.

VARŠUVA

Naujasis Lenkijos kairiųjų vadovas trečiadienį vis labiau spaudžiamas atsistatydinti iš parlamento pirmininko posto, nes teismas nusprendė, kad jis melavo dėl savo bendradarbiavimo su komunistinių laikų slapstosiomis tarnybomis. Jozef Oleksy prieš dvi savaites buvo išrinktas valdančiosios Kairiųjų demokratų sąjungos (KDS) vadovu, kuriam teko užduotis atkurti prarastą partijos populiarumą prieš kitais metais įvyksiančius parlamento rinkimus. Tačiau praėjusios savaitės teis-

mo sprendimas, kad jis padėjo komunistinių laikų žvalgybos tarnyboms, sudavė partijai dar vieną smūgį. Dešiniųjų opozicija pagrasino balsavimu nušalinti J. Oleksy, jei jis neatsistatydins. Trečiadienį atsistatydinti jį ragino jo paties partijos nariai.

JAV

NEW YORK

Eidama 71 metus antradienį vienoje New York ligoninių nuo leukemijos mirė visuomenės kritikė ir rašytoja Susan Sontag. S. Sontag garsėjo įvairiausiais pomėgiais — ji domėjosi beveik viskuo, nuo baletu iki fotografijos. Čikagos universiteto (University of Chicago) auklėtinė išgarsėjo po 1964 m. pasirodžiusios knygos „Notes on Camp“, kurioje ji nagrinėjo homoseksualų kultūros estetiką, o didžiausio pripažinimo sulaukė jos studija apie fotografijos ir realybės santykį — „On Photography“ (1976) — tapusi vienu svarbiausių XX a. kultūrinių intertekstų.

AZIJA

BAKONGAN

Indonezijos Aceh provincijoje žemės drebėjimo ir cunamo aukų skaičius gali išaugti iki 80,000, sakė Jungtinių Tautų (JT) Humanitarinių reikalų koordinavimo įstaigos vadovas Michael Elmquist. Pasak jo, vien Meulaboh mieste sekmdienio cunamis galėjo pareikalauti 40,000 gyvybių. Naujaisiais oficialiais duomenimis, visoje Indonezijoje žuvo 36,268 žmonės. Aceh yra labiausiai nukentėjusi šalies provincija. Oficialiais duomenimis, iš viso sekmadienio stichinė nelaimė Pietų Azijos regiono šalyse pareikalavo mažiausiai 70,000 žmonių gyvybių.

TOKYO

Tarp daugiau nei 3,500 užsieniečių, kurie dingę, kai prieš tris dienas Indijos vandenyno pakrantėse gyvenančias ben-druomenes ir kurortus užgriuvo milžiniškos bangos, yra daugiau

nei 2,000 skandinavų. Vien Tailandė stichija pareikalavo mažiausiai 473 užsieniečių gyvybių, pranešė Tailandės katastrofų prevencijos ir jų padarinių likvidavimo departamentas. Kitais oficialiais duomenimis, visoje Azijoje žuvo 174 užsieniečiai. Tarp dingusiųjų yra mažiausiai 1,500 švedų, 800 norvegų, 214 danų ir 200 suomių, kurie tikėjosi čia pailsėti nuo šaltos skandinavijos žiemos. Be skandinavų, taip pat neturima jokių duomenų apie daugiau nei 200 čekų, 188 izraeliečius, 100 vokiečių ir 100 italų.

ARTIMIEJI RYTAI

AMMAN

Buvęs JAV teisingumo sekretorius ir kairiųjų aktyvistas Ramsey Clark prisijungė prie Saddam Hussein gynybos komandos. R. Clark teisingumo sekretoriaus pareigas ėjo JAV prezidento Lyndon B. Johnson administracijoje. Buvęs sekretorius, garsėjantis kaip kairiojo sparno teisininkas ir aršus JAV užsienio politikos kritikas, antradienį atvyko į Aman, kur įsikūrė gynybos komanda. 2003 metų vasarį, prieš JAV vadovaujamą invaziją, jis buvo susitikęs su Saddam Hussein ir prisidėjo prie buvusio Jugoslavijos vadovo Slobodan Milošević, kuris teisiama Jungtinių Tautų (JT) karo nusikaltimų tribunole Hagoje, gynybos.

BAGHDAD

Trečiadienio naktį per policijos surengtą operaciją vakarinėje Baghdat dalyje viename namų nugariaudėjo galingas sprogimas, per kurį žuvo mažiausiai 30 žmonių, tarp jų — septyni policininkai. Tai dar vienas daug aukų pareikalavęs išpuolis prieš Irako saugumo pajėgas, kuris įvykdytas iki nacionalinių rinkimų likus vos mėnesiui. Kiti 25 žmonės, tarp jų — keturi policininkai, per sprogimą buvo sužeisti, o dar keturi policijos pareigūnai dingę. Policija pranešė, jog patikrinimas minėtame name surengtas įtarus, kad jame gali slapstytis kovotojai iš užsienio.

MUZIKUI JONUI ŽUKUI IŠKELIAVUS Į AMŽINYBĘ

Tik spėjus atšvęsti 97-tą gimtadienį, gruodžio 8 d., i Aukščiausiojo valdas iškeliavo vargonininkas, vargonų solistas, virtuozas Jonas Žukas.

Su jo mirtimi buvo užkles-ta pirmos Lietuvos nepriklausomybės laikotarpyje išsimokslinusių (jau mirusių) vargonininkų: Zigmo Aleksandravičiaus, Konrado Kavecko, Zeno- no Nomeikos, Broniaus Šulco, o dabar ir Jono Žuko era.

J. Žukas į šį pasaulį atkeliavo 1907 m. lapkričio 12 d., Šveške (Tauragės apskrityje). 1926 m. Ukmergės gimnazijoje baigęs 6 klases (brandos atestatą, prie Švietimo ministerijos egzaminų komisijos išigijo 1943 m.), tais pačiais metais įstojo į Kauno konservatoriją, J. Naujalo klasėje studijavo vargonus. 1933 m., studijas užbaigęs ir gavęs Švietimo ministerijos stipendiją, tolimėms vargonų muzikos studijoms išvyko į Paryžių. Ten, Valstybinėje konservatorijoje ir „Ecole Noemle de Musique“, pas vieną patį didžiausių, muzikos specialistų, vargonininką kompozitorių Marcel Dupre, studijavo vargonus, improvizaciją ir privalomą fortepijoną. Po ketverių metų studijas apvainikavo aukščiausio laipsnio diplomu (La Licence d'Execution d'Orgue) ir priedo — dar kitais dviem diplomais.

M. Dupre pastebėjęs J. Žuką, kaip išskirtinai talentingą ir darbštų menininką, rašė: „Man malonu pareikšti, kaip aukštai aš vertinu šį jauną žmogų, ne tik kaip muziką, bet ir visais kitais atžvilgiais. Iš anksto galiu patvirtinti, kad Lietuva juo didžiuosis“.

Vėliau, kada J. Žukas jau ruošėsi išvykti į JAV, M. Dupre atsuntė rekomendaciją, kurioje rašoma: „Jo grojimas puikus ir technika brilianti, nuostabus muzikinis skonis, išskirtinai gabumai“.

Grįžęs į Lietuvą, dabar jau turtingas įgytomis muzikos žiniomis, 1937–1943 metais Kauno konservatorijoje dalinosis jomis su savo studentais, jiems dėstydamas vargonus ir improvizaciją.

Grįžus iš Paryžiaus, vos tik spėjus „apsilti“, pirmas J. Žuko vargonų koncertas buvo iš-girstas Kaune tėvų jėzuitų bažnyčioje 1937 m. Tuomet žurnalas „Naujoji Romuva“ rašė: „Jonas Žukas turi išsidirbs jau gerą vargonų techniką ir jo koncerto teko su įdomumu klausytis“. Vėliau dar du jo vargonų koncertai įvyko Kaune Įgulos bažnyčioje, o vokiečiams uždarius konservatoriją ir persikėlus iš Kauno į savo gimtąjį miestą — Švešką, ten dar vienas.

Lietuvoje neilgai teko džiaugtis, besidarbuojant savo pamėgtoje muzikos srityje. Raudoniesiems „išvaduotojams“

vėl artėjant prie Lietuvos, viską palikus, su žmona Elena ir net metų neturinčiu sūneliu teko trauktis į Vokietiją. Apsistojęs Ottersweire (Baden), tėvų kapucinų bažnyčioje ir Heidelberg Šv. Onos bažnyčioje pamaldų metu vargonavo vokiečiams, o taip pat ir ten apsisojusiems savo tautiečiams iš Lietuvos. Vokietijoje gyvenant, laiko veltui neleido. 1946–1948 m. Heidelberg bažnytinės muzikos institute studijavo kompoziciją. Sukūrė dvi sonatas fortepijonui.

1949 m. atvyko į JAV, apsigyveno New York. Pirmą savo vargonų koncertą lietuvių visuomenei, Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyn, NY, padovanojo 1951 m. lapkričio 22 d.

Po koncerto savitraštyje „Darbininkas“ (1952 m. sausio 23 d.) autorius, straipsnį pasirašęs (vr.), rašo: „Koncerto programa iš rinkinių veikalų kalba apie muz. J. Žuko didelį intelektą, menišką subrendimą, vargonų specifikos bei virtuozinių vargonų veikalų pažinimą. Sunkiausia šiam koncertui programa, be abejo, pareikalavo daug darbo ir pasi- šventimo, technika sunki, bet ir patraukli, nes buvo atstovaujama skirtingiems stiliumis bei epochoms“.

Apreiškimo parapijos bažnyčioje J. Žukas buvo girdimas 1951, 1952, 1954 ir 1957 metais, o 1970 ir 1974 m. Viešpaties Atsimainymo bažnyčioje, Maspeth, NY. Jo koncertai vyko ir „užsienyje“. Du koncertai Šv. Kryžiaus bažnyčioje, Čikagoje, IL (1957 ir 1976 m.). Kiti du Mary Our Queen katedroje, Baltimore, MD (1983 ir 1987 m.). Minint Šv. Kazimiero 500 metų sukaktį, J. Žukas koncertavo Šv. Petro ir Povilo katedroje, Philadelphia, PA (1948 m.) Washington, DC. National Shrine šventovėje jis buvo išgirstas 1987 m., o Toronto, (Canada) jam gausių plovimų buvo nepagalvėta Prisikėlimo bažnyčioje (1988 m.).

J. Žukas į koncertinių programų paruošimą žiūrėjo labai atsakingai. Kiekvienam koncertui stengdavosi paruošti naują programą. Vien dėl tos prie- žasties koncertų buvo išgirsta mažiau, negu jų galėjo būti. Koncertamas skirtus veikalus paruošdavo atmintinai ir, juos atlikdamas, gaidomis nesinaudojo. J. Žuko koncertų programose vyraudavo tokių muzikos milžinių sukurti veikalai: J. S. Bach, Th. Dubois, Max Reger, S. KargElert, Al. Guimant, J. Langlais, J. Reubke, L. Boellmann ir kitų.

Apie pasiruošimą koncer- tams J. Žukas prisipažįsta, kad jis su instrumentu (forte-pijonu) dirbęs namuose, su vargonais bažnyčioje, o be instrumento — mintimis. Absoliuti klausia ir gera atmintis jam padėdavusi

A + A BRONEI MOTUŠIENEI

mirus, jos vyrui VIKTORUI reiškiamė nuoširdią užuojautą.

Buvę Braunschweigo universiteto studijų draugai
Juozas Ardys
Gasparas Kazlauskas
Gytis Kriksčiūnas
Edmundas Milius
Kostas Motušis
Bronius Polikaitis
Petras Rulys
Viktoras Šilenas

A + A KOSTUI EIDUKONIUI

mirus, reiškiau didžiausią užuojautą žmonai ALDONAI, sūnui KESTUČIUI su šeima ir giminėmis. Lieku tam patiam liūdesy, netekęs vieno iš geriausių draugų.

Jis buvo ir pasiliks mums visiems kaip pavyzdys nepakeičiamo draugiškumo, nuoširdumo, artimo meilės, darbštumo simbolis ir užtarėjas vargšo žmogaus.

Lai dieviškoji meilė laimina jo sielą amžiams.

Liūdintis Zenonas Šukys

įveikti sudėtingą harmoniją ir ritmą. Kiekvieną veikalą pirmiau išmokdavęs atmintinai ir tik po to — pirštais.

J. Žukas koncertams pasiruošti turėjo labai geras sąlygas. Jis artimai draugavo su Apreiškimo bažnyčios klebonu kunigu Jonu Pakalniškiu. Klebonas jam buvo patikėjęs bažnyčios raktus, todėl ir bažnyčia galėdavo atvažiuoti jam patogiu laiku ir, niekieno neturkdomas, prie vargonų ruošti koncertams.

Sovietmečiu išvykę iš Lietuvos, menininkai buvo arba keikiami, visai juodina- mi, arba visai nutylimi. Tyla gaubė ir J. Žuką. Tik vėliau, Lietuvai vėl atgavus nepriklausomybę, 1993 m. Vilniuje leidžiamas literatūros ir meno laikraštis „Šiaurės Atėnai“ (Nr. 4 1993.1.29) išspausdino ilgoką Virginijaus Barkausko straipsnį: „Susigrąžinkime dar vieną vardą“. Ten skaitome: „Nekyla abejonių — J. Žuko, labai talentingo menininko, vardas turi būti įrašytas aukso raidėmis į Lietuvos muzikos istoriją. Jo koncertinis repertu- aras apėmė kone visų epochų iškiliausius vargonų muzikos kūrinius. Be to, tai bene pasku- tinis lietuvių improvizatorius, nes šiandien Lietuvoje var- gonininkai improvizacijos ne-

praktikuoja. Kas galėtų pasa- kyti, kokią Maestro turi prisiminimų kraitį — jis galbūt vienas iš paskutinių liudininkų, atsimenančių garsius prieš- kario lietuvių meno laikus!“ Kitas platokas Egles Sedu- kytes-Korienės straipsnis pa- sirodė ir Vilniuje išeinančiame žurnale „Muzikos barai“ (2003.XI.Nr.11). Bene daugiau- sia apie J. Žuką Lietuvos gy- ventojai sužinojo per radijo „Sugrįžimai“ laidas, kuriose buvo pristatomi išeivijoje gyve- nantieji menininkai. Jose J. Žukas buvo pristatytas net kelis kartus. Intarpuose skam- bėjo jo koncertų metu vargo- nuojamų kūrinių detalės. Pas- kutinėje Lietuvos radijo „por- tretai“ laidoje (2003.10.19) buvo girdimas su juo pasi- kalbėjimas (telefoninis). Pokal- bis irgi pajavintas jo atlie- kamų vargonų muzikos kūrinių ištraukomis.

New York išgyvenęs nuo pat atvykimo į JAV, prieš pora metų, kartu su žmona, per- sikėlė į Baltimore, MD ir apsi- gyveno artiau savo sūnaus Jono — Algimanto šeimos.

Aš jaučiausi apdovanotas, turėjęs galimybę maestro Joną Žuką pažinti ne tik kaip mu- ziką bet ir artimai su juo bičiu- liauti. Prisimenu jį maloniai kuklų, rūpestingą ir nepaprastai tvarkingą. Mėgo lengvą hu- morą. Pagariai atsivėlgdavo į kiekvieną žmogų. Tikrąja to žodžio prasme — buvo džentel- menas. Jis nepasitiks pas jį užėjusio ir neišeis į gatvę tinka- mai neapsirengęs. Visuomet baltais marškiniais, kakla- raiščiu ir švarku.

Muziką J. Žuko netektį sunkiai išgyvena ne tik jo žmona Ona, sūnus Jonas- Algimantas, anukas Vincas, anukė Viktorija, brolis Zigmąs bei kiti giminės Lietuvoje, bet ir visa plati J. Žuką pažinusi jo vargonų muzikos koncertuose jam plovusi lietuviška visuo- menė.

Maldausime, kad Visatos Valdovas savojoje karalystėje Joną Žuką apdovanotų savo dieviškos meilės dovanomis ir jo pamėgtos vargonų muzikos garsu gausa.

Petras Palys

Seimo nariai nevengia atostogų darbo metu

Atkelta iš 1 psl.

Seimo plenariniuose posėdžiuose.

Du posėdžius praleido ir so- cialdemokratas Algirdas Paleckis. A. Paleckis nėra pateikęs jo- kio patvirtinamo priežasčių, ko- dėl nesirodo Seime, rašo „Lie- tuvos rytas“.

Seimo liberalų ir centro są- jungos frakcijos seniūnas Algis Čaplikas irgi nežino, kur šiuo metu yra jo kolegos. Parlamen- taras patvirtino, jog šiomis die- nomis nepavyksta prisiskam- binti parlamentarui Kęstučiui Glaveckui.

Kiek narių darbą Seime iš- keitė į šiltus kraštus, „Lietuvos rytui“ negalėjo pasakyti ir Dar- bo frakcijos seniūnė Loreta Grauzinienė.

Nors Seimo nariai turėtų būti savo darbo vietose, šiomis dienomis parlamento rūmai — apmirę. Dabar nevyksta posė-

džiai, todėl nemažai politikų nu- sprendė šią pertrauką panaudo- ti išvykoms į užsienį. „Lietuvos rytas“ žiniomis, keliasdešimt Seimo narių per įvairias agen- tūras jau yra užsake poilsines ir turistines keliones.

Pagrindiniai atostogų marš- rutai — slidinėjimo kurortai Šveicarijoje bei Austrijoje. Konstitucinis Teismas liepos 1-ąją paskelbė nutarimą, kad da- lyvavimas Seimo posėdžiuose yra konstitucinė Seimo nario pareiga. Seimas turi nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad Seimo nario nedalyvavimas po- sėdžiuose būtų galimas tik esant ypai svarbioms pateisinamoms priežastims.

Pagal Konstituciją nedaly- vavimas Seimo posėdžiuose ne- gali nesukelti atitinkamų teisi- nių padarinių Seimo nariui, ne- dalyvaujančiam posėdžiuose be itin svarbios pateisinamos prie-

žasties.

KT taip pat pabrėžė, jog Sei- mo sesijos nėra vienintelė Sei- mo veiklos forma, o dalyvavi- mas Seimo sesijose nėra vienin- telė parlamentaro darbo Seime pareiga bei veiklos sritis.

Seimo nariai savo pareigas privalo vykdyti ir ne Seimo sesijose. Be to, jokios teisės aktyvumo apskritai nėra numaty- tos Seimo nario atostogoms.

Todėl KT Seimui nurodė tai- syti įstatymus taip, jog ir Seimo nariai turėtų kasmetinių mo- kamų atostogų ir laiko tarp se- sijų traktuotų kaip laiko, pri- lygstančio atostogoms.

Konstitucinės teisės specia- listės Tomos Birmonienės nuo- mone, Seimas turi būti suinte- resuotas kuo skubiau užpildyti įstatymų spragas ir savo veiklą apibrėžti taip, kad visuomenei nekiltų abejonių, ar politikai atostogauja teisėtai, ar ne.

folkloro rinkinius, materialaus paveldo kolekcijas, fotodoku- mentus paskirta kraštotyrinin- kui Antanui Gasperaičiui.

Debiutinių premijų laurea- tai apdovanoti pirmą kartą.

Už sėkmingą, produktyvų ir kūrybingą darbą meninio kny- gos apipavidalinimo srityje bei už personalinę parodą „Sigutės knygos“ premija įteikta daili- ninkei Sigutei Chlebinskaitei. Mindaugui Tendziagolskiui

įteikta premija už netradicinius dinamiškus ir interaktyvius skulptūros darbus, išmoningą sąlyčio su žiūrovais ieškojimą, skulptūros meno sklaidą.

Gintarė Radvilavičiūtė Kul- tūros ministerijos premiją pelnė už lėlių, kaukių, plastikos spek- taklį suaugusiems „Vienintelė“, o fotomenininkė Joana Deltu- vaite įvertinta už geriausią fo- tografijos meno debiutą užsie- nyje.

Muz. Jonas Žukas prie Baltimorės katedros vargonų 1983.10.30 d.

Kultūros ministerijos premijos — ir jauniems menininkams

Atkelta iš 1 psl.

įvertintas tautodailininkas Ado- mas Kvasas.

Folklorinio ansamblio „Ula“ vadovė Janina Bukantaitei pa- skirta ministerijos premija už vertingų tradicinės kultūros lo- bių — papročių, dainų, šokių — išsaugojimą ir pateikimą rinkė- jams, archyvams, visuomenei.

Premija už etninės kultūros paveldo rinkimą — brandžius išsamius etnografinius aprašus,

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

DR. VIDAS T. NOREIKA, gyv. Michigan City, IN, Valdovų rūmų atstatymą Vilniuje parėmė 500 dolerių ir yra įrašytas į statytojų garbės lentą.

RIMANTAS IR STASĖ RAMA-NAUSKAI, gyv. Lemont, IL, Valdovų rūmų atstatymui Vilniuje atsuntė 500 dol. ir yra įrašyti į statytojų garbės lentą.

DR. VIDMANTAS IR M. NIJOLĖ RAIŠIAI, gyv. Mereer Island, WA, Valdovų rūmų atstatymui Vilniuje atsuntė 400 dol. per JAV komitetą. Visos aukos nurašomos nuo Fed. mokesčių. Čekius rašyti: Lith. Amer. Comm. Valdovų rūmai, ir siųsti: Valdovų rūmai, 5600 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636-1039.

LIETUVIŲ OPERA KVIEČIA sutikti Naujuosius metus Jaunimo centre, Čikagoje. 7:30 v.v. – koncertas, 8:30 v.v. Racine Deli šeimininkų paruošta vakarienė. Svečius linksminas nuotaikinga Algimanto Barniškio šokių kapela. Vidurnaktį iškilmingai sutiksime Naujuosius, o po sveikinimų ir linkėjimų svečių lauks šaltų ir šiltų patiekalų bufetas ir saldumynai. Visą naktį vyks šokiai. Del rezervacijų skambinti Vlado Morkui tel. 773-925-6193, arba jo padėjėjui Jurgui Vidziūnui, tel. 773-767-5609.

PAL. JURGIO MATULAIČIO misijoje gruodžio 31 d. 7 v.v. – padėkos šv. Mišios. Sausio 1 d. – šv. Mišios 8 v.v. ir 7 v.v.

SAUSIO 17 D., Daley Public Library, 3400 S. Halsted, prasideda nemokami anglų kalbos kursai. Rytiniai kursai: pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį nuo 9 v.v. iki 12 v.p.p. (aukštesnio lygio). Vakariniai kursai: pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį nuo 12 v.p.p. iki 3 v.p.p. (pradedantiesiems). Vakariniai kursai taip pat vyks antradienį ir trečiadienį nuo 5

v.v. iki 8:30 v.v. (aukštesnio lygio). Registruotis prašoma nuo sausio 10 d. Kursai vyks 16 savaitę. Knygos ir kita mokomoji medžiaga – nemokama. Mokytojas Stan Smith, tel. 773-376-7521, e-paštas: stan-smith44@hotmail.com.

ZIONO LIETUVIŲ LIUTERONŲ parapijoje, penktadienį, gruodžio 31 d. Naujų metų išvakarėse, 6 v.v. pamaldos anglų kalba su šventa vakariene.

GRUODŽIO 31 D. KVIEČIAME sutikti 2005-uosius metus Pasaulio lietuvių centro ruošiamame pokilyje, kuriame gros broliai E. ir V. Švabai, maista ruoš Bravo LTD. 8 v.v. – kokteiliai, 9 v.v. – vakarienė. Norintiems užsisakyti vietas, skambinti I. Kazlauskienėi, tel. 630-257-8346, arba V. Gviladienei, tel. 630-271-9136.

2005 M. SAUSIO 13 D., PLC, Lemont, IL, Lietuvių dailės muziejuje, įvyks Sausio 13-osios minėjimas. Prisiminsime ir pagerbime žuvusius tautiečius skaitiniais ir menine programa. Rengia JAV LB Kultūros taryba.

ŠAUKIAMAS VASARIO 16-OSIOS gėmėjimas buvusių mokinių suėjimas, kuris įvyks 2005 m., vasario 24 d., Lietuvių klube, Lithuanian Hall, 4880 46th Ave. North Saint Petersburg, FL 33714, tel. 727-525-5924. Planuojamas susipažinimo vakaras, iškilminga vakarienė ir šokiai. Del dalyvavimo prašome pranešti Valei Majauskaitei Weinhofer, 8421 29th Street East, Parish, FL 34219, tel. 941-776-3634, arba Vytai Biretai, 199 Sylvan Ave., Toronto, ON. M1E 1A4, Canada, tel. 416-261-4312, el-paštas: vbireta@rogers.com.

PENKTADIENI, GRUODŽIO 31 D., „Draugo“ redakcija nedrbs. Visiems skaitytojams linkime laimingų, linksmy ir nepakartojamų 2005-ųjų metų!

NAUJIEJI METAI

Naujieji metai – labai smagi, nuotaikinga šventė, kuomet visi vieni kitiems linki laimės naujai prasidedančiais metais. Anot tyrinėtojų, Lietuvoje Naujieji metai buvo švenčiami ir seniau. Kai kuriose Lietuvos vietovėse Naujų metų vakarą žmonės vadindavo „kūčėmis“. Kaip ir prieš bet kurią kitą šventę, prieš Naujuosius metus lietuviai stengdavosi nudirbti visus darbus, susitaikyti su artimaisiais. Visi vakarą stengdavosi praleisti linksmai, pabendrauti su savo artimaisiais, giminėmis bei draugais.

Naujų metų išvakarėse, bent iki vidurnakčio, žmonės nuo seno neidavo gulti, kad sulauktų kitų metų atėjimo. Žmonės būdavo įsitikinę, kad pramiegojus tokį svarbų momentą, visus ateinančius metus nesiseks.

Paprotys sveikinti vieni kitus su Naujaisiais taip pat yra išlikęs. Tikima, kad savo elgesiu Naujų metų dieną daug ką galima nulemti. Todėl senoliai sakydavo:

* Sutikdamas Naujuosius, būk ypatingai malonus, klausyk artimųjų – toks būsi visus metus.

* Sutikdamas Naujuosius, žiūrėk, kad nepargrūtum, nes jei taip nutiks, ateinančiais metais būsi nelaimingas.

* Jei, prasidėjus Naujiesiems, pirma žinia gera – metai bus sėkmingi, jei bloga – bus vargo.

NAUJŲJŲ METŲ SPĖJIMAI

* Jei per Naujuosius sniega dieną – bus prastas oras visus metus. Jeigu diena giedra – gali tikėtis gero derliaus.

* Jei Naujų metų naktis šalta ir žvaigždėta – lauk geros vasaros.

* Per Naujuosius šalta – Velykos bus šiltos.

JAUNIMO ŽAIDIMAI IR BURTAI

* Naujų metų vakarą pila į vandenį karštą vaską ir iš susidariusių figūrų speja ateitį.

* Jei Naujų metų naktį mergaitė, būdama kambaryje viena, uždegs 12 žvakių ir atsėdus prieš veidrodį išsižūrės į jį, lygiai 12 val. veidrodyje gali pamatyti savo ateitį.

* Jaunimas susėda prie stalo. Po lėkštemis padeda raktą, žiedą, vandenį ir pinigą. Lėkštes sumaišo. Po to visi po vieną lėkštelę pasirenka. Tas, kuris atras žiedą, ateinančiais metais sukurs šeimą, kas vandenį – gaus girtuoklį vyrą, kas raktą – šeimininkaus savo namuose, o kas pinigą – bus turtingas.

Paruošta pagal Danutės Brazytės-Bindokienės knygą „Lietuvių papročiai ir tradicijos išeiavoje“

DZIMDZI-DRIMDZI

Vieną vakarą Antanas Vanagaitis, sutikęs mane, parsivedė namo, sakydamas turįs pasikalbėti „slaptai“.

Manau, kokios čia paslaptys jam atsirado? Gal vesti sumanė?.. Bet jis tuoj mano spėliojimus išblaškė sakydamas:

— Žinai ką, Juozai, ką tu sakytum, jei mes taip susitarę imtume ir patrauktume Ameriką pagastuoti? Buvo Olekos trejukė, buvo Naujalis – neprapuolė, o mes irgi neprapulsime. Jie ruošė daugiausia rimtus koncertus, kurių daugumas gal ir neįvertino ar nesuapratė. Mes gi duosime jiems tai, ko jie pasiilgo, tai yra daugiau liaudies dainų, kurių daugelis dar neužmiršo. Taip pat lengvo humoro, satyros, juokų. Pavažinėsim, susipažinsime su Amerikos lietuviais, palinksminsim juos, paskatinsime nepamiršti savo tėvynės. Be to ir Ameriką pamatysime. Kuo mes rizikuojame nieko neturėdami? O kelionei vis tiek susirinksim. Po poros metų sugrįžę tęsime toliau tuos darbus, kuriuos paliksime.

Tokiais žodžiais Juozas Olšauskas apibūdino 1924 metų pavasarį įvykusį susitikimą ir pasikalbėjimą su savo bičiuliu Antanu Vanagačiu. Kaip tarė, taip ir padarė. Vanagaitis, J. Olšauskas, ir Viktoras Dineika 1924 m. birželio 14 d. išvyko tolimon kelionėn. Keliavo geležinkelio, o Cherbougl (Prancūzija) sėdė į britų „Majestic“ laivą, atvyko į New Yorką.

Truputį apsilė ir aplankė vieną kitą artimesnę lietuvių koloniją, ėmė tartis dėl savo sumanymo įgyvendinimo. Tuo metu prie jų prisijungė anksčiau į JAV atvykęs Juozas Dikinis.

Besiruošiant tolimesnei eigai, iškilio grupės vardo parinkimas. A. Vanagaitis siūlė Dzimdzi-Drimdzi vardą. Tai vestuvinių (Alytaus apylinkėje) dainuotų dainų pavadinimas. J. Olšausko nuomone, reikėjo lyg ir rimtesnio pavadinimo. Tačiau niekam rimčiau neprieštaraujant buvo priimtas Dzimdzi-Drimdzi vardas. Su- radus vardą, reikėjo ir krikštynų. Krikšto tėvais mieliai sutiko būti Waterburyje gyvenęs Nadas Rastenis ir ten viešėjusi Pola Tindziulytė.

Po krikštynų prasidėjo pasiruošimai gastrolėms. Pirmasis spektaklis įvyko 1924 m. rugsėjo 20 d. Bostone. Žmonių prisirinko pilna salė. Visi reikė pasitenkinimą. Po to lankytasi kituose JAV Rytinio pakraščio lietuvių telkiniuose. Dzimdzininkai (taip juos vadino Amerikos lietuviai) linksmino ir guodė mūsų tautiečius. Čikagoje pirmasis spektaklis buvo sureng-

tas Šv. Jurgio parapijos salėje. Dzimdzi-Drimdzi, aplankę visas didžiąsias JAV Rytinio pakraščio ir Vidurio Vakarų lietuvių gyvenvietes, visur sulaukė deramo pasisekimo. „Dzimdzi-Drimdzi“ tai puikus, linksmas ir naudingas vokalio – tai žodžiai iš tuometinės JAV lietuvių spaudos.

„Garsas“, 1924 m. lapkričio 2 d. laidoje rašė: „Jie seka mūsų gyvenimą, veikia žmonių ūpą ir analizuoja jų sielą. Jie žadina merdėjančius ištautėjime, šaukia vaduoti Lietuvos širdį, sostinę Vilnių, kviečia mylėti tėviškę. Tai darbas, kurio neatlieka jokios prakalbos, mitingai, bei politinės misijos“.

Clevelando „Dirva“, recenzuodama spektaklį, padarė tokia išvadą: „Iš Dzimdzi-Drimdzi vokalio naudingumas mums, amerikiečiams, yra keletas. Mes galime pasimokyti kaip reikia vaidinti, dainininkai gali patirti kaip tikrai reikia suprasti dainą, o muzikai ir mokytojai gali pasimokyti kaip sudainuoti dainą, kad ji būtų menas, o ne tik rekavimas“.

„Draugo“ 1924 m. gruodžio 22 dienos laidoje buvo taip parašyta: „Dzimdzininkai labai vykę žmonės. Jau pats vardas labai vykusiai sugalvotas. Argi tik vien juokus jie kvečia? Visai ne! Jų „Laisva Lietuva“ tikrai patriotinis ir auklėjantis da-

lykas“.

„Naujienų“ korespondentas 1924 m. gruodžio 23 dienos laidoje štai kaip atsiliepė: „Iš tiesų, net malonu rašyti, nes su džiaugsmu reikia mylimus artistus pasveikinti ir prašyti daugiau tokių vakarų pateikti, bent vieną kartą per savaitę. Šie keturi vyrai ne tik pirmos rūšies artistai, bet ir žmonių psichologijos žinovai. Jiems scena – namai. Jie gyvena, o kartu su jais ir publika“.

Dzimdzi-Drimdzi žygyje kurį laiką reikėsi (talkino) St. Pilka, J. Babravičius, M. Joza-vitas, Akiras Biržys, A. Laba-nauskas, A. Kaminskas ir kiti.

Bėgo laikas, bėgo metai. Nebeliko nei vieno gyvo dzim-

Antanas Vanagaitis.

lykas“.

„Naujienų“ korespondentas 1924 m. gruodžio 23 dienos laidoje štai kaip atsiliepė: „Iš tiesų, net malonu rašyti, nes su džiaugsmu reikia mylimus artistus pasveikinti ir prašyti daugiau tokių vakarų pateikti, bent vieną kartą per savaitę. Šie keturi vyrai ne tik pirmos rūšies artistai, bet ir žmonių psichologijos žinovai. Jiems scena – namai. Jie gyvena, o kartu su jais ir publika“.

Dzimdzi-Drimdzi žygyje kurį laiką reikėsi (talkino) St. Pilka, J. Babravičius, M. Joza-vitas, Akiras Biržys, A. Laba-nauskas, A. Kaminskas ir kiti.

Bėgo laikas, bėgo metai. Nebeliko nei vieno gyvo dzim-

dzininko. Vargu ar dar yra žmonių, kurie džiaugėsi Dzimdzi-Drimdzi darbais. Dzimdzininkų įtakos dėka įsikūrė ne viena juos primenanti grupė. Jie uždegė daugelį Amerikos lietuvių karščiau pamilti Lietuvą ir dirbti jos labui.

Ak, dar ir šiandien Čikagoje veikia Dzimdzi-Drimdzi vado-vo, Vanagačio įsteigta „Margučio“ radijo laida, pastaraisiais metais pasivadavusi „Margučio II“ vardu.

Petras Petrutis

P.S. (Naudotasi Vyt. Alanto redaguotu leidiniu „Vanagaitis“ ir Lituanistiniame tyrimo ir studijų centre saugojama archyvine medžiaga.)

„DRAUGO“ RĖMĖJAI

„Už kalendorių, už kalėdines korteles, už visą nepailsimą darbą, 95-erius metus leidžiant „Draugą“. Neįsivaizduojame dienų be šio dienraščio! — mums rašo LR garbės konsulas Jurgis ir dail. Danguolė Jurčiūčiai iš West Bloomfield, MI, prie savo gražių žodžių pridėjė ir 50 dol. auką. Esame dėkingi.

Salome Duoba iš Chesnut Hill, MA, už „Draugo“ kalendorių ir kalėdines korteles atsiuntė 100 dol. auką. Nuoširdus aiū ir linkime geriausių Naujų metų.

Bronislava Kėzelis, Chicago, IL, ne tik pratęsė „Draugo“ prenumeratą dar vieniems metams, bet atsiuntė 150 dol. auką už kalėdines korteles ir kalendorių. Nuoširdžiai vertiname šios skaitytojos dosnumą ir dėkojame.

Patricia Stukan, San Jose, CA, pratęsė „Draugo“ prenumeratą ir dosnią auką atsiuntė už kalėdines korteles. Labai aiū!

Irena Ancerys, Porter, IN, už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė 50 dol. auką. Širdingai dėkojame.

Dr. Stepas Natas ir dr. Giedrė Natienė, gyv. Independence, OH, už kalėdines korteles atsiuntė 50 dol. auką. Su dėkingumu linkime šioms ge-

radariams laimingų Naujų metų.

Lietuvos Vytų Vidurio Amerikos apygardos prez. Robert L. Martin, Jr, su kalėdiniais sveikinimais atsiuntė 100 dol. auką „Draugo“ leidybai paremti. Linkėdami Lietuvos Vytų organizacijai kuo geriausių sėkmės 2005-aisiais metais, dėkojame už auką.

Magdalen Belickas, gyv. Hinsdale, IL, už kalėdines korteles ir kalendorių padovanojo „Draugui“ 200 dol. auką. Su nuoširdumu linkime jai kuo sėkmingiausių Naujų metų ir dėkojame už auką.

Lithuanian Mercy Lift organizacija atsiuntė „Draugui“ 50 dol. auką. Ši organizacija atlieka daug gerų darbų Lietuvai ir supranta, kad lietuviška spauda ypač svarbi bet kokiai organizacijai veiklai. Aiū!

Leonas Raslavičius, Elk Grove Village, IL, atsiuntė „Draugui“ 60 dol. auką. Nuoširdžiai dėkui.

Petronėlė Cicėnienė, gyv. Naperville, IL, už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė 50 dol. auką. Nuoširdžiai dėkojame.

Julius D. Staniškis, gyv. Macedonia, OH, už kalėdines korteles ir kalendorių padovanojo „Draugui“ 50 dol. auką. Labai aiū!

Skelbimai

PIGIAUSIA — NE PATIKIMIAUSIA! Kortelės dažnai nesuveikia. Paskutinės minutės nutrupa. O kaip su bendrovėmis, kurių centrinės net ne JAV ir siūlo „ypatingus įkainius“? Dažniausiai tai prastas internetinio tipo, o ne telefoninis ryšys. Protingas vartotojas renkasi amerikiečių firmą (įst. 1993 m.) LITCOM. Į Lietuvą iš namų ar mobilaus telefono TIK 11,9 ct., o JAV — 4,9 ct. Jokių mėnesinių mokesčių, jokių papildomų kodų. Išsklaidę gaunate su savo vietine sąskaita. Registruokitės lietuviškai 708-386-0556. Tautiškai šandien su LITCOM! Dėmesio! Įkainis galioja tik naujiems klientams!

Namams pirkti paskolas duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

DĖMESIO! DĖMESIO! Neseniai atvykote, ieškote darbo ar buto, tačiau skelbtis laikraštyje brangiai kainuoja? Ne bėda. DRAUGAS įsų skelbimą išspausdins nemokamai. Tereikia paskambinti tel. 773-585-9500 ar užsukti į DRAUGO administraciją adresu 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629.

